

• • • • •
• • • • •
• • • • •
S T U • •

PERIODIKUM SLOVENSKEJ TECHNICKEJ UNIVERZITY V BRATISLAVE

Akademický rok 2009–2010 december

Ročník XVI. / XLVIII./

SPĚKTRUM⁴

⁴ Stretnutie rektora V. Báleša so študentmi STU

⁵ Aj zahraniční študenti si pripomenuli svoj sviatok

⁶ Odhalenie busty Jura Hronca

SPEKTRUM⁴

OBSAH

- 3** Kolégium rektora STU **INFORMUJE**
- 3** Vedenie STU **INFORMUJE**
- 4** Na technickej inteligencii stojí budúci pokrok...
- 5** Stretnutie so zahraničnými študentmi
- 5** Opäť budeme plesať
- 6** Slávnostné odhalenie busty prvého rektora STU – Juraja Hronca
- 7** Študenti STU ocenení
- 7** **SvF** SAIA ponúka návod, ako absolvovať pobyt na zahraničnej univerzite
- 8** Centrálne laboratóriá SvF STU v novom šate
- 8** **SvF** Briketovanie a peletovanie
- 9** **SvF** Spolupráca medzi Strojníckou fakultou a Volkswagen Slovakia, a.s.
- 10** **FCHPT** Cena za budovanie infraštruktúry pre vedu
- 11** **FCHPT** Odborná skupina chémie a fyziky tuhých látok SSPCH
- 12** **FEI** Trendy v biomedicínskom inžinierstve
- 13** **FA** Architektúra a udržateľnosť
- 14** **FA** Výstava interiérovej tvorby a dizajnu na Slovensku v rokoch 2005 – 2007
- 15** **FA** V Banskej Štiavnici sa konal druhý ročník Jesennej univerzity architektúry
- 15** **MTF** CO-MA-TECH 2009
- 16** **MTF** Prednáška absolventa MTF STU
- 17** **MTF** Ocenenie za celoživotnú prácu
- 17** **ÚM** Rokovanie SPA-CE.NET v Bratislave
- 18** **FIIT** Orlando Report
- 20** Chystá sa koniec vesmíru!
- 21** Pozrime sa do zrkadla
- 22** **PRIPOMENULI SME SI** Spomienka na prof. Oldricha Bendu
- 22** **JUBILANTI** prof. Ing. Igor Baláž, DrSc., 70-ročný
- 23** **JUBILANTI** doc. Ing. Ivan Spudil, PhD., 70-ročný
- 23** **ZO ŠPORTU** Športový deň zamestnancov MTF STU v Trnave
- 24** **ZO ŠPORTU** Vzorná reprezentácia basketbalistov FEI v Taliansku
- 24** **ZO ŠPORTU** Žabky na Slávii
- 25** **ODBORY** Informácia o priebežnom hodnotení kolektívnej zmluvy na STU
- 26** **ODBORY** Hľadáme darcov krvi

SPEKTRUM STU

Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949;
Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967;
Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970;
Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990;
Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994

Šéfredaktor: Dušan Petráš

Zodpovedná redaktorka: Iva Šajbidorová

Grafická koncepcia: Matúš Lelovský, Juraj Blaško

Grafická úprava: Ivan Páleník

Redakčná rada: Pavel Čičák, Kvetoslava Ferková, Miroslav Hutňan, Gabriel Juhás, Valéria Kocianová, Marián Králik, Zuzana Marušincová, Ivan Páleník, Dušan Petráš, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Daniela Špirková, Eva Troščáková.

Tlač: Vydavateľstvo STU, Bratislava.

Registrácia: MK SR 3646/09. ISSN 1336-2593.

Nepredajné.

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá jeho autor. Redakcia nemusí súhlasiť so všetkými publikovanými názormi.

Foto na titulke: Strop hotela Thour Khalef v Tunisku. Autor: Ivan Páleník, R STU.

Kolégium rektora STU INFORMUJE

Rokovanie KR STU sa uskutočnilo 23. novembra 2009 a boli prerokované nasledujúce témy:

Stav ubytovania na STU. Prorektor F. Janíček predložil písomný materiál s prehľadom o stave ubytovania v ŠD STU k 27. 10. 2009. Konštatoval, že máme voľných celkovo 57 miest, z toho 38 pre študentov, 12 pre doktorandov a 7 pre zahraničných študentov. Zo súčasnej situácie vyplýva, že bude potrebné prijať prísnejšiu normu, napr. kto sa neubytuje do vopred stanoveného dátumu, jeho miesto bude pridelené inému žiadateľovi. Rady ubytovaných študentov je len poradným orgánom riaditeľa ŠD, v konečnom dôsledku je za stav ubytovania zodpovedný riaditeľ. Bude potrebné pripraviť návrh štatútu RUŠ.

Rekonštrukcia trafostanice TR 578. Prorektor F. Janíček informoval členov KR STU, že rekonštrukcia je prakticky hotová. V súčasnosti prebieha pripájanie jednotlivých súčastí STU na novú trafostanicu. V súvislosti s touto stavbou boli na všetkých súčastiach STU pripojených na trafostanicu inštalované aj nové kompenzátory jalového výkonu. V decembri 2009 môžeme túto stavbu slávnostne otvoriť.

Evidencia publikačnej činnosti a projektov STU k 31. 10. 2009. Prorektor R. Redhammer predložil na rokovanie písomný materiál, ktorý obsahuje počty zaevidovaných publikácií podľa ich druhu v členení po jednotlivých fakultách STU. Ústne informoval aj o riešených výskumných projektoch na STU a ich evidencii, ako aj o pripravovaných projektoch CE 3. Rektor STU vyzdvihol pozitívny posun v publikačnej činnosti na MTF STU, a naopak, došlo k prepadu tejto činnosti na FIIT STU.

Osnova a harmonogram spracovania výročnej správy za rok 2009. Prorektor D. Petráš predložil písomný materiál s osnovou a harmonogramom dodania podkladov a vypracovania výročnej správy za rok 2009 tak, aby táto správa mohla byť schválená v grémiách STU najneskôr v marci 2010. Projekty zo ŠF EÚ sú uvedené vo viacerých kapitolách. Jedná sa o významnú súčasť aktivít univerzity, a preto budú tieto projekty sústredené do osobitnej kapitoly tejto správy. Skrátená verzia správy bude preložená aj do angličtiny.

Vyhodnotenie účasti STU v programe Erasmus. Prorektor D. Petráš informoval členov KR STU o počte realizovaných mobilít študentov a učiteľov STU, ako aj zahraničných stážistov u nás za akademický rok 2008/2009.

Na nasledujúce obdobie máme kontrahovaných 190 mobilít. Preferovaná dĺžka pobytu je 1 semester, len vo výnimočných prípadoch 2 semestre. V budúcnosti sa budú všetky aktivity programu Erasmus realizovať z jedného centrálného bodu – útvaru pre zahraničné vzťahy Rektorátu STU.

Stav prípravy 4. Plesu STU. Prorektor D. Petráš ústne informoval členov KR STU o aktuálnom stave prípravy 4. Plesu STU, ktorý sa bude konať v Inchebe 15. 1. 2010. Prípravný výbor pracuje naplno, boli rozoslané pozvánky na priemyselné združenia, je urobený návrh plagátu a pracuje sa na programe.

Technológia konfederatívneho vyhľadávania knižničných informácií. Prorektor R. Redhammer informoval, že STU v Bratislave zakúpila technológie na konfederatívne vyhľadanie knižničných informácií MetaLib. Ide o technológie, umožňujúce cez jedno rozhranie prehľadávať prakticky všetky databázy zakúpené resp. sprístupnené pre STU. V súčasnosti sú už technológie inštalované a prebieha skúšobná prevádzka.

Etický kódex pracovníkov STU. Vedenie STU a následne aj KR STU schválilo materiál Etický kódex pracovníkov STU predložený prorektorom M. Finkom. Tento kódex okrem všeobecných zásad obsahuje zásady v pedagogickej práci a vo vedeckej a umeleckej činnosti. Tento materiál bude ešte predložený na prerokovanie v UOO STU.

Pavel Timár
vedúci úradu rektora

Vedenie STU INFORMUJE

Rokovania vedenia STU sa uskutočnili 2. a 9. novembra 2009. Okrem tém prerokovaných v kolégiu rektora sa zaoberali nasledujúcimi témami: **Plán vzdelávacích činností ICV STU v akademickom roku 2009/2010.** Rektor V. Báľeš predstavil vedeniu STU doc. Ján Lešinského, nového riaditeľa ICV STU, ktorý je vo funkcii od 1. 10. 2009. Problematika ČŽV na STU je už dlhšiu dobu predmetom kritiky. Očakáva od nového riaditeľa nové nápady a aktivity vrátane reštrukturalizácie ICV. Na ďalšie vzdelávanie sa vyčleňujú vysoké finančné prostriedky, a napriek nášmu potenciálu málo z toho čerpáme. Budú pokračovať kurzy vysokoškolskej pedagogiky pre mladých učiteľov na STU a tiež v rámci aktivít MŠ SR – kvalifikačné skúšky učiteľov SŠ. Pripomenul, že máme podpísanú zmluvu s SPP a Naftou Gbely o ďalšom vzdelávaní ich pracovníkov. V spolupráci s TU Viedeň beží kurz Automotive MBA. Na ICV chcú

pripraviť aj ďalší kurz MBA. Ďalej sa hovorilo o aktivitách oddelenia jazykov a univerzity tretieho veku. Nový riaditeľ sa zmenil aj o personálnych problémoch na ICV STU a dostal za úlohu vypracovať finančný plán a plán kurzov ICV na rok 2010.

Návrh koncepcie stravovania na STU v Bratislave. Vedenie STU prerokovalo písomný materiál predložený prorektorom F. Janíčkom, ktorý obsahuje aj analýzu súčasného stavu. Riaditeľ ŠDaJ STU Hulík uviedol, že máme havarijný stav, napr. na SvF STU, a treba prijať zásadné riešenie. Vedenie STU schválilo koncepciu 3 centier stravovania na STU: ŠD Mladost v Mlynskej doline a odtiaľ rozvoz na FEI a FIIT; ŠD Jura Hronca a jedáleň na SvF bude ako výdajňa s alternatívou pre zamestnancov na FCHPT. Situácia v Trnave zostáva. Riaditeľ ŠDaJ STU Hulík predloží projektový zámer na riešenie stravovania na STU aj s finančnými nárokmi.

Vianočný koncert VUS Technik. Vianočný koncert VUS Technik bude v piatok 11. 12. 2009 o 19.00 hodine v budove Slovenského rozhlasu na Mýtnej 1 v Bratislave. Bude spojený s odovzdávaním ocenení vedec roka STU a profesor roka STU 2009. Vedenie STU schválilo harmonogram a návrh programu tohto podujatia s pripomienkami.

Plán verejného obstarávania STU. Plán verejného obstarávania musí mať v zmysle zákona každá organizácia. Pre našu univerzitu je to zvlášť dôležité, lebo v súčasnosti prebieha realizácia mnohých projektov zo ŠF získaných pracovníkmi STU, v rámci ktorých sa nakupuje drahá laboratórna technika a špecializované prístroje. Rektor STU zdôraznil, že vedúci projektov si musia dávať veľký pozor na to, aby všetky nákupy prebehli v súlade so zákonom o VO a zabránilo sa vzniku neoprávnených výdavkov. Prorektor Janíček predložil na rokovanie písomný materiál plánu verejného obstarávania STU, ktorý už obsahuje zapracované pripomienky z rokovania vedenia STU dňa 12. 10. 2009.

Správa o prijímacom konaní na akademický rok 2009/2010. Prorektor J. Kalužný predložil písomnú správu o prijímacom konaní podľa jednotlivých stupňov štúdia a jednotlivých fakúlt STU. V závere sa zmenil aj o preskúmaní rozhodnutí o neprijatí. Konštatoval, že nám narastá počet študentov z iných vysokých škôl na inžinierske štúdium. Elektronickú prihlášku máme, ale keďže ešte nie je zavedený elektronický podpis, musia študenti doložiť túto prihlášku príslušnými dokumentmi. Konštatoval, že napriek nepriaznivému poklesu demografickej krivky sa počet uchádzačov o štúdium na STU prakticky nezmenil, čo je nesporný úspech. Prorektor predložil aj plán prijímacieho konania na nasledujúci akademický rok a návrh harmonogramu akademického roku 2010/2011.

Pavel Timár
vedúci úradu rektora

Na technickej inteligencii stojí budúci pokrok...

Týmito slovami sa rektor V. Bálež prihovril najlepším študentom Slovenskej technickej univerzity pri príležitosti stretnutia k Medzinárodnému dňu študentov, ktoré sa uskutočnilo 20. novembra na Rektoráte STU.

17. november nám pripomína študentské demonštrácie kruto potlačené nemeckou armádou v roku 1939, ale aj angažovanosť našej mládeže o polstoročie neskôr. Nežná revolúcia, ktorej boli študenti STU priamymi aktérmi, je už pre súčasnú generáciu vysokoškolákov vzdialenou históriou. Ako zdôraznil V. Bálež, pre dnešných mladých ľudí sa otvára množstvo príležitostí, o ktorých generácia ich rodičov mohla len snívať. Voľnosť cestovania, možnosť absolvovať časť štúdia na špičkových zahraničných univerzitách, to je len príklad šancí, ktoré náš univerzitný systém ponúka. Tí najlepší, ktorých rektor ocenil, ponúkané príležitosti využívajú nielen na vlastné vzdelávanie, ale sprostredkovane aj pre prospech celej našej spoločnosti.

Za výborné študijné výsledky, kultúrne aktivity a úspešnú reprezentáciu v športe boli za jednotlivé fakulty ocenení títo študenti bakalárskeho, inžinierskeho a doktorandského štúdia:

Monika Kocandová
Katarína Kačicová
Márta Bara
Monika Matejková
Martin Kostelničák
Martin Gulán
Michal Činák
Gregor Izrael
Andrea Haringová
Michal Harakaľ
Eva Vitkovská
Pavol Kunzo
Matej Zachar
Ľuboš Kubus
Lukáš Pogány
Ivana Rauová
Jackeline Trejos Jimenes

Zuzana Oravcová
Peter Olexa
Klára Veselá
Eva Lajtmanová
Lukáš Šíp
Marcel Mikulec
Martin Rajčan
Michal Sroka
Ľubica Švantnerová
Jozef Bárta
Michal Ondruška
Marek Šajbidor
Martin Labaj
Michal Olšovský
Marián Šimko
Ján Máté
Ján Suchal

Iva Šajbidorová
foto: Rado Tiňo

Stretnutie so zahraničnými študentmi

Dňa 23. 11. 2009 sa na Rektoráte Slovenskej technickej univerzity v Bratislave uskutočnilo stretnutie rektora a vedenia STU so zahraničnými študentmi, ktorí v akademickom roku 2009/2010 študujú na fakultách a Ústave manažmentu STU v rámci rôznych medzinárodných programov. Študentov privítal rektor – prof. Vladimír Bálež. Prorektor pre vzťahy s verejnosťou a zahraničné vzťahy – prof. Dušan Petráš stručnou prezentáciou pripomenul študentom udalosti, na základe ktorých bol 17. no-

vember označený za Medzinárodný deň študentov. Nasledovala diskusia, v ktorej zahraniční študenti dostali priestor na svoje otázky a stretnutie slávnostne ukončila študentská hymna Gaudeamus igitur.

Tatiana Žemberyová
R STU

Opäť budeme plesať

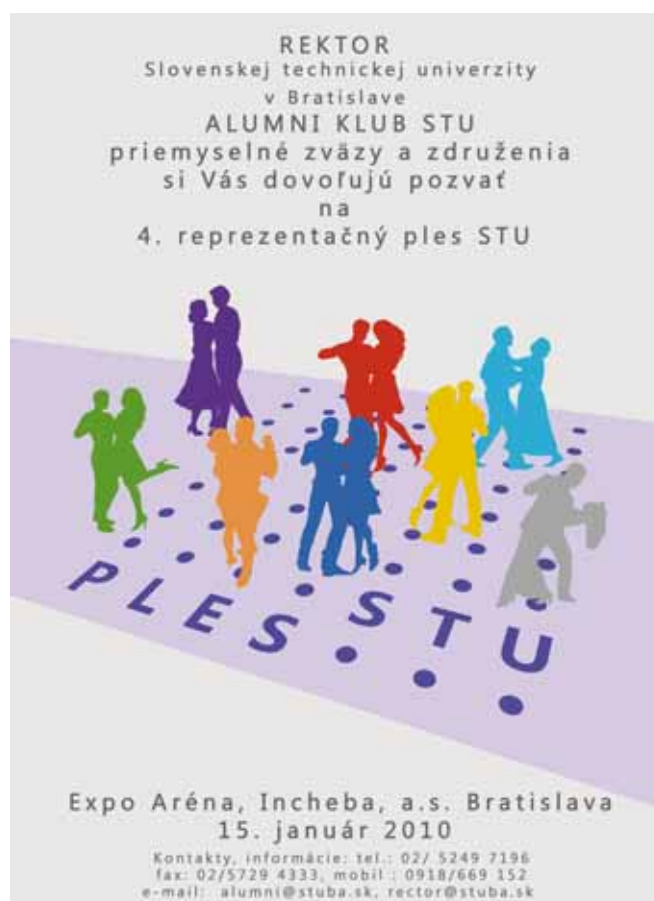
Pred nami je krásny čas vianočný. Alumni klub STU spoločne s vedením univerzity, fakultami a priemyselnými zväzmi však už myslia aj trochu ďalej. Po úspešnom tohtoročnom januárovom plese je v plnom prúde príprava 4. reprezentačného plesu STU. Uskutoční sa 15. januára 2010 v Incheba Expo aréne v Bratislave.

Veríme, že si opäť nenecháte ujsť toto pekné kultúrno-spoločenské stretnutie, na ktorom vás čaká slávnostné otvorenie plesu rektorom prof. Ing. Vladimírom Báležom, DrSc. V skvostných tanečných róbach sa na predtancovaní predstaví tanečná skupina Spektrum. Potom sa dostane k slovu skvelý Big band Zajačkovci, ktorý bude plesových hostí zabávať až do ranných hodín. Pôvabnými operetnými melódiami sa budeme prechádzať s Ivanom Ožvátom. Ako tradične – nebude chýbať ani náš Vysokoškolský umelecký súbor Technik, ktorého členovia nám budú hrať, spievať a tancovať. Príjemným osviežením isto bude vystúpenie mladých majstrov sveta v rock and rolle.

Po polnočnom raute sa opäť môžeme tešiť na Zajačkovcov a na diskotéku.

Takže – príjemnú zábavu.

Ružena Wagnerová
Alumni klub STU

Slávnostné odhalenie busty prvého rektora STU – Juraja Hronca

V decembri tohto roku uplynie 50 rokov od úmrtia nestora slovenskej matematiky, významného pedagóga, zakladateľa a neúnavného organizátora vysokého školstva na Slovensku, prvého rektora STU – prof. PhDr., Dr. h. c. Juraja Hronca, DrSc. Pri tejto príležitosti rektor V. Bálež slávnostne odhalil jeho bustu a do salónika rektora súčasne uviedol aj busty rektorov – N. Frištackého, V. Molnára a Ľ. Molnára. Ich autorom je akademický sochár Alexander Vika.

J. Hronec sa narodil 17. 5. 1881 v Gočove, okres Rožňava. Po ukončení štúdia prírodných vied na univerzite v Kluži v roku 1906 sa stal stredoškolským profesorom matematiky a fyziky na gymnáziu v Kežmarku, od roku 1923 v Prahe. Počas týchto rokov podnikol niekoľko študijných pobytov v Gottingene, v Berlíne, v Giesene, vo Švajčiarsku a nakoniec na parížskej Sorboni.

Na univerzite v Giesene mu bol po obhájení dizertačnej práce o diferenciálnych rovniciach v roku 1912 udelený vedecký titul PhDr. V roku 1923 sa na Karlovej univerzite v Prahe habilitoval na docenta. O rok neskôr prijal miesto mimoriadneho profesora na ČVŠT v Brne, kde sa stal v roku 1928 riadnym profesorom pre odbor matematika. V tom istom roku bol zvolený za dekana Odboru inžinierskeho staviteľstva ČVŠT.

Meno profesora Hronca je nerozlučne späté práve so vznikom našej alma mater – prvej vysokej školy technickej na Slovensku, ktorá bola zriadená v roku 1937 pod názvom Vysoká škola technická Dr. M. R. Štefánika so sídlom v Košiciach a neskôr premenovaná na SVŠT. Jeho zvolenie za prvého rektora tejto školy bolo ocenením jeho známej aktivity pri jej konštituovaní. Zaslúžil sa aj o založenie

ďalších vysokých škôl na Slovensku: Prírodovedeckej fakulty UK (1938), Vysokej školy obchodnej (1940) a Pedagogickej fakulty UK (1946).

Na Odbore špeciálnych náuk SVŠT pôsobil ako riadny profesor matematiky do roku 1950, keď odišiel na Prírodovedeckú fakultu UK v Bratislave, kde viedol Katedru matematiky až do svojej smrti v roku 1959. Zomrel v Bratislave, pochovaný je v rodnom Gočove.

Tvorivá práca J. Hronca bola ocenená mnohými poctami a oceneniami – Pamätnou medailou mesta Bratislavy (1945), Národnou cenou (1948), udelením čestného doktorátu pedagogických vied Univerzitou J. A. Komenského (1949) a Radom práce (1955). Za celoživotnú vedeckú prácu mu v roku 1956 udělili vedeckú hodnosť doktora fyzikálno-matematických vied DrSc., v roku 1962 in memoriam Medailu J. A. Komenského. Od roku 1968 nesie jeho meno gymnázium na Novohradskej ulici v Bratislave, od roku 1969 aj Študentský domov STU na Bernolákovej ulici.

Pri príležitosti 100. výročia jeho narodenia v roku 1981 sa uskutočnilo slávnostné zasadnutie vedeckej rady s otvorením expozície výstavy „J. Hronec a SVŠT“ v ŠD J. Hronca, zároveň bol vydaný zborník o jeho živote a diele, poštová známka s jeho portrétom, a v jeho rodnom dome v Gočove bola zriadená pamätná izba, na realizácii ktorej sa veľkou mierou podieľala i naša univerzita.

Tatiana Sikorová, Archív STU

Iva Šajbidorová

Študenti STU ocenení

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky v tomto roku opäť organizovalo Týždeň vedy a techniky na Slovensku, ktorý sa konal v termíne od 2. – 6. novembra 2009. Pri tejto príležitosti Slovenské elektrárne, a. s., Cenou Aurela Stodolu odmenili štyri najlepšie práce študentov slovenských vysokých škôl, ktoré súvisia s energetikou. Dve ceny za najlepšiu diplomovú prácu a odmenu 3 319 € si medzi inými prevzali aj študenti Slovenskej technickej univerzity Fakulty elektrotechniky a informatiky:

Juraj Hotový za prácu *Charakterizovanie vlastností polykryštalických vrstiev ZnO a prvkov na báze heteropriechodov*

a **Peter Kolada** za prácu *Návrh napájania obojsmernej elektrickej trate z centrálnej mestskej oblasti do extravilánu mesta.*

Ceny boli slávnostne odovzdané 4. novembra 2009 v historickej budove NR SR.

Iva Šajbidorová

S v F SAIA ponúka návod, ako absolvovať pobyt na zahraničnej univerzite

Opustiť na nejaký čas svoju alma mater, popasovať sa s novým prostredím, skúsiť študovať v cudzom jazyku, pripraviť si dobrú prihlášku, vybrať si správnu školu v zahraničí, získať akceptačný list, zorientovať sa v štipendijných ponukách, nezmeškať termín uzávierky, o tomto všetkom sa snažil informovať seminár, ktorý pripravila SAIA, (Slovenská akademická informačná agentúra) v spolupráci s útvaram pre zahraničné vzťahy Rektorátu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave 3. novembra 2009.

Záujem o štipendijné pobyty na jazykové kurzy napr. nemeckého, ruského, talianskeho, maďarského jazyka, študijné a výskumné pobyty napr. do Čiech, Litvy, Kazachstanu, Maďarska, Dánska, Rumunska, Izraela, o postgraduálne štúdium napr. do Japonska, Taiwanu, na Stredoeurópsku univerzitu alebo letnú školu do Nórska, Fínska prejavilo viac ako 80 študentov a doktorandov tejto univerzity. Slovo štipendium a štipendijné programy sa tu skloňovalo takmer dve hodiny. Veď práve ono je prostriedkom, ktoré umožňuje nielen absolvovať pobyt na zahraničnej univerzite, získať nové vedomosti, ale aj získať do životopisu dobrú správu o schopnostiach pre zamestnávateľov.

Programy CEEPUS, akcia Rakúsko – Slovensko, štipendiá na základe bilaterálnych dohôd vlád, štipendiá DAAD do Nemecka, ale aj program Tatrabanky, Slovenského plynárenského priemyslu, Višegrádského fondu a mnohých ďalších umožňujú získať štipendium stovkám záujemcom.

Ak Vám začalo byť ľúto, že ste seminár nestihli, nevadí, všetky informácie nájdete na www.saia.sk alebo u nás – Nám. slobody 23, oproti Fakulte architektúry STU.

Marcela Grošeková

vedúca Akademického informačného centra SAIA, n. o.

Informačný seminár SAIA viedla M. Grošeková.

Študenti so záujmom počúvali o zahraničných mobilitách.

SvF Centrálné laboratóriá SvF STU v novom šate

Kolektív jedenástich pracovníkov pod vedením Ing. Vladimíra Priehodského, PhD., vykonáva v troch objektoch Centrálnych laboratórií Stavebnej fakulty STU dislokovaných na Trnávke (laboratórium nosných konštrukcií, laboratórium pozemných stavieb, laboratórium dopravných stavieb) tieto akreditované činnosti – pedagogickú, vedecko-výskumnú, vývojovú, skúšobnú, expertíznú, posudkovú, normotvornú, konzultačnú a školiacu.

Slávnostné otvorenie zrekonštruovaných objektov Centrálnych laboratórií sa konalo 13. 11. 2009. Uskutočnené zasadnutie kolégia dekana v priestoroch CL, ktoré predchádzalo slávnostnému aktu uvedenia tohto objektu do činnosti, iba umocnilo pôsobivú atmosféru, v ktorej zaznel aj pozdravný príhovor dekana Stavebnej fakulty prof. Ing. Alojza Kopáčka, PhD. Zhodnotil v ňom a vysoko ocenil doterajšiu činnosť pracovníkov, ktorej výsledky výskumných úloh náročného diagnostikovania sú podkladom pre návrhy opráv, obnov a rekonštrukcií stavebných materiálov. Zároveň zablahoževal a poprial celému kolektívu veľa pracovných úspechov v staronových priestoroch. Následne, za účasti prorektora pre rozvoj prof. Ing. Františka Janíčka, PhD., a predsedu akademického senátu STU prof. Ing. Milana Žalmana, PhD., ako aj akademickej obce a ďalších hostí, dekan SvF slávnostne prestrihol pásku, a tým boli priestory CL SvF STU oficiálne otvorené.

Valéria Kocianová
SvF STU

Pásku slávnostne prestrihol predseda AS STU M. Žalman v prítomnosti dekana Stavebnej fakulty A. Kopáčka a prorektora STU F. Janíčka.

SjF Briketovanie a peletovanie

Dňa 29. októbra 2009 sa v priestoroch Strojníckej fakulty konal 5. ročník medzinárodnej konferencie Briketovanie a peletovanie. Konferencia bola organizovaná pod odbornou záštitou dekana Strojníckej fakulty prof. Ing. Ľubomíra Šooša, PhD., ktorý ju slávnostne otvoril a privítal vzácných zahraničných a domácich prednášateľov a účastníkov. Piaty ročník úspešnej konferencie finančne podporila Európska únia prostredníctvom projektu HUSK 0801/1.7.1/125 s názvom Odpadové hospodárstvo bez hraníc.

Úlohou projektu je nadviazanie a zlepšenie partnerských vzťahov medzi slovenskými a maďarskými univerzitami a odborníkmi z praxe, ktorí sa venujú ochrane životného prostredia. Predstavite-

lia maďarského partnera (profesori, docenti, ale aj študenti z Univerzity Istvána Széchenyiho v Győri) sa aktívne zúčastnili konferencie. V rámci bloku D vystúpil so svojou prednáškou na tému *Splyňovanie biomasy ako jedna z foriem energetického využitia* prof. Ivan Raisz z firmy Enviro-pharm ltd, Maďarsko.

Ako už bolo naznačené konferencia sa členila do štyroch blokov:

- blok A: Legislatíva v oblasti biomasy
- blok B: Výrobcovia zariadení a palív
- blok C: Stav a realita využitia biopalív na trhu
- blok D: Technológie energetického zhodnocovania biomasy

V uvedených blokoch prezentovalo svoje skúsenosti a nové poznatky spolu 22 odborníkov zo Slovenska, Českej republiky, Rakúska, Holandska, Nemecka a Maďarskej republiky. Záujem o prezentované témy bol vysoký, čo naznačuje aj počet

účastníkov konferencie, ktorý prevýšil 240 osôb. Spektrum zúčastnených krajín bolo široké a medzi účastníkmi sa pohybovali záujemcovia o prezentované témy zo Srbska, Poľska, už spomenutého Maďarska, Cypru, Rakúska a samozrejme z Českej a Slovenskej republiky. Konferencia bola prístupná pre širokú verejnosť a okrem evidovaných účastníkov mali o ňu záujem aj študenti Strojníckej fakulty STU v Bratislave. Vysoký záujem o konferenciu naznačuje, že téma briketovania a peletovania biomasy a organického odpadu je aktuálnou témou, a prezentované stroje, zariadenia a technológie sú perspektívne a do budúcnosti zaujímavé.

Sprievodnou akciou konferencie bola výstava strojov a technológií, v rámci ktorej sa prezentovali firmy a výrobcovia strojov a zariadení, ale aj výrobcovia a odborníci z oblasti výroby alternatívnych druhov paliva. Vo svojich stánkoch naživo alebo formou videonahrávok prezentovali všetkým

zúčastneným, ale aj študentom svoje výrobné programy.

Pre účastníkov konferencie pripravil organizačný výbor súťaž, v rámci ktorej účastníci odhadovali počet peliet v presklenej nádobe. Ten, kto bol najbližšie skutočnému počtu peliet (569 kusov), získal zaujímavú cenu, ktorú do súťaže venoval predseda organizačného výboru doc. Ing. Ľudovít Kolláth, PhD., vedúci Ústavu výrobných systémov, environmentálnej techniky a manažmentu kvality.

Touto cestou vyslovuje celý organizačný výbor poďakovanie dekanovi Strojníckej fakulty prof. Šoošovi a všetkým garantom odborných blokov za ich plnú podporu, podnetnú radu a pomoc pri organizovaní konferencie. Organizačný výbor tiež ďakuje agentúre VATI za podporu a prídelenie finančných prostriedkov.

Iveta Onderová, Lucia Ploskuňáková
za organizačný výbor Sjf STU

Sjf Spolupráca medzi Strojníckou fakultou a Volkswagen Slovakia, a. s.

Strojnícka fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a spoločnosť Volkswagen Slovakia, a. s., podpísali zmluvu o spolupráci. Zmluva zahŕňa predovšetkým vytvorenie študijného zamerania *automobilová produkcia* a spoluprácu vo vedecko-výskumnej oblasti.

Podľa slov Dr. A. Tostmanna, predsedu predstavenstva spoločnosti, výrobca automobilov chce nielen prispieť ku skvalitneniu vzdelávania v tomto smere a poskytnúť vedomosti a skúsenosti z výroby špičkových vozidiel, ale aj zakomponovať študentov a vedeckých pracovníkov do výskumu a vývoja výrobných metód. Oblasť spolupráce bola rozdelená do troch oblastí:

1. výchovno – vzdelávacia oblasť,
2. vedecko – výskumná oblasť,
3. realizačná oblasť.

Podľa slov dekana Strojníckej fakulty STU prof. L. Šooša zameranie automobilová produkcia sa spoločne výhľadovo pripraví aj vo variante samostatného akreditovaného študijného programu *euroinžinier v automobilovom priemysle*. Zatiaľ budú môcť študenti toto zameranie absolvovať na úrovni bakalára.

Obidve zmluvné strany budú spolupracovať aj na príprave a riešení medzinárodných vedeckovýskumných a vzdelávacích projektov. Podľa slov člena

Pred podpisom zmluvy si predseda predstavenstva Volkswagen Slovakia, a. s. dr. A. Tostmann (prvý sprava) prehliadal študentskú formulu SAE, ktorú študenti Strojníckej fakulty STU vyrobili a zúčastnili sa s ňou na pretekoch študentských formúl v Hockenheim.

predstavenstva Ing. B. Wojnara budú zabezpečené aj podmienky pre stáže mladých výskumníkov vo VW.

Na študijný program *výrobné systémy a manažérstvo kvality* so zameraním „automobilová produkcia“ sa po prvýkrát budú môcť záujemcovia prihlásiť v akademickom roku 2010 – 2011. Zahŕňať bude aj internacionálny program – odborné stáže v závodoch koncernu VW a stáže a prednášky na zahraničných vysokých školách, ako sú Technická univerzita Braunschweig, AutoUni, Odborná vysoká škola Ingolstadt a ďalšie.

Marian Králik
prodekan SJF STU

Krátko po podpise zmluvy. Zľava prof. E. Hekelová, garantka študijného programu výrobné systémy a manažérstvo kvality, doc. F. Urban, prodekan Strojníckej fakulty STU, prof. L. Šooš, dekan Strojníckej fakulty STU, dr. A. Tostmann, predseda predstavenstva Volkswagen Slovakia, a. s., Ing. B. Wojnar, člen predstavenstva Volkswagen Slovakia, a. s., a prodekan Strojníckej fakulty STU doc. M. Králik.

Spoločná fotografia zástupcov Národného centra nukleárnej magnetickej rezonancie. Zľava: Ing. Miloš Hricovíni, PhD., RNDr. Mária Matulová, PhD., doc. RNDr. Ján Imrich, PhD., Mgr. Branislav Horváth, PhD., doc. Ing. Tibor Liptaj, PhD., prof. Ing. Ivan Frollo, DrSc., a doc. RNDr. Dušan Olčák, CSc.

FCHPT Cena za budovanie infraštruktúry pre vedu

V rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku boli 4. novembra v historickej budove Národnej rady SR slávnostne vyhlásení laureáti Ceny podpredsedu vlády a ministra školstva SR a laureáti Ceny SAV za budovanie infraštruktúry vedy za rok 2009. Cenu SAV získalo Národné centrum nukleárnej magnetickej rezonancie (NC NMR), ktoré je riešiteľom úlohy štátneho programu, zameranej na budovanie NMR infraštruktúry.

Zodpovedným riešiteľom úlohy štátneho programu a koordinačným pracoviskom NC NMR, je pracovisko FCHPT STU. Cenu od predsedu SAV prof. Jaromíra Pastorka prevzali zástupcovia riešiteľských pracovísk v zložení: doc. Ing. Tibor Liptaj, PhD., (FCHPT STU) – zodpovedný riešiteľ, Mgr. Branislav Horváth, PhD., (PríF UK), Ing. Miloš Hricovíni, PhD., (CHÚ SAV), doc. Ing. Ján Imrich, PhD., (PríF UJPS), RNDr. Mária Matulová, PhD., (CHÚ

SAV), doc. RNDr. Dušan Olčák, PhD., (FEI TU v Košiciach) a prof. Ing. Ivan Frollo, DrSc., (ÚM SAV).

Tibor Liptaj, FCHPT STU
Foto: Ján Maňka

Spoločná fotografia účastníkov seminára.

FCHPT Odborná skupina chémie a fyziky tuhých látok SSPCH

Hlavným podujatím, ktoré v roku 2009 organizovala Odborná skupina chémie a fyziky tuhých látok, bol 19. seminár s názvom *Development of Materials Science in Research and Education*

Prvý seminár sa uskutočnil v roku 1990 v Gabčíkove. Naša OS tieto semináre organizuje v spolupráci s Československou spoločnosťou pre rast kryštálov, striedavo na Slovensku a v Českej republike. Ďalšími spoluorganizátormi boli: Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU, Materiálovotechnologická fakulta STU, Kryštalografická spoločnosť, Regionálny komitét českých a slovenských kryštalografů a Slovenská spoločnosť priemyselnej chémie. Predsedníčkou organizačného výboru seminára bola doc. Ing. Blažena Papánková, PhD., predsedom programového výboru bol prof. Ing. Marian Koman, DrSc., a tajomníkom seminára bol RNDr. Ľubor Dlháň, PhD. Sponzormi seminára boli Anamet, s. r. o., Instruments for material testing, ITES Vranov, s. r. o., a Slovenská spoločnosť priemyselnej chémie. V tomto roku sa seminár uskutočnil 31. 8. až 4. 9. 2009 v stredisku preventívnej starostlivosti slovenských elektrární v Závažnej Porube.

Program seminára bol už tradične venovaný týmto základným problémom:

- a) Trendy rozvoja materiálových vied
- b) Vyučovanie materiálových vied na vysokých školách

c) Informácie o nových zariadeniach na prípravu a identifikáciu materiálov

d) Výsledky vlastnej vedecko-výskumnej činnosti

Na seminári sa zúčastnilo 46 účastníkov (15 účastníkov zo SR, 29 z ČR a 2 z Nemecka) a odznelo 35 prednášok. Najviac boli zastúpené prednášky týkajúce sa bodu d), ale objavili sa zaujímavé príspevky z oblasti matematického modelovania vlastností materiálov a návrhy na nové zariadenia. Ani jedna prednáška sa netýkala vyučovania materiálových vied na fakultách. Keďže v súčasnosti sa dostávajú do života nové študijné programy a určite by bolo zaujímavé získať prehľad o výučbe materiálových vied na jednotlivých univerzitách, v tomto smere bude potrebné iniciovať príspevky na ďalších seminároch. Témy prednášok sú uverejnené v zborníku zo seminára s názvom totožným s názvom seminára (ISBN – 978-80- 89088- 81-2).

Na záver sa uskutočnilo spoločné zasadnutie odborných skupín, na ktorom boli diskutované aktuálne otázky činnosti skupín a smerovania aktivít do budúcnosti. Odborná skupina chémie a fyziky tuhých látok uskutočňuje cyklus prednášok „Príprava, vlastnosti a využitie objemových monokryštálov“. Vzdelávací program je určený najmä vedeckej a pedagogickej verejnosti, ktorá sa s touto problematikou stretáva vo svojej praxi, ale predovšetkým by mal osloviť doktorandov a študentov

vyšších ročníkov vysokých škôl a univerzít. Seminár uzatvoril spoločenský večer.

Tohtoročný seminár sa podľa ohlasov zúčastnených vydaril po všetkých stránkach. Je potešiteľné, že pokračoval v pozitívnej gradácii obsahovej a organizačnej stránky podujatia a potvrdil užitočnosť vzniknutej tradície týchto akcií. Pozitívne bol hodnotený i výber miesta konania seminára. Úspech 19. seminára je pre organizátorov zadostučinením a zároveň výzvou na organizovanie podobných podujatí aj v budúcom období. Hlavným organizátorom nasledujúceho 20. seminára je Československá spoločnosť pre rast kryštálov.

K úspešnému priebehu seminára prispela aj aktívna účasť sponzora RNDr. I. Čuláka, ktorý v posledný deň seminára prezentoval firmu formou prednášky.

Všetky informácie o činnosti OS CHFTL a o 19. seminári DMS-RE 2009 (vrátane bohatej fotografickej dokumentácie) je možné získať na webovej stránke OS <http://oschftl.bts.sk>.

Marian Koman, FCHPT STU
predseda OS CHFTL

FEI Trendy v biomedicínskom inžinierstve

V dňoch 16. až 18. septembra 2009 sa na Fakulte elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave konal 8. ročník česko – slovenskej konferencie Trendy v biomedicínskom inžinierstve. Hlavnými organizátormi boli: Katedra rádioelektroniky FEI STU v Bratislave a Ústav merania SAV Bratislava. Záštitu nad konferenciou prevzal dekan FEI STU v Bratislave doc. Ing. Ján Vajda, CSc. Na organizačnom zabezpečení konferencie sa podieľala aj Spoločnosť biomedicínskeho inžinierstva a medicínskej informatiky Slovenskej lekárskej spoločnosti a Spoločnosť biomedicínskeho inžinierstva a lekárskej informatiky České lekárskej spoločnosti J. E. Purkyně.

História konferencie sa začala písať v roku 1999 na pôde vtedajšej Katedry biomedicínskeho inžinierstva na FEI VUT v Brne na seminári „O výuce biomedicínskeho inžinierstva a lekárskej informatiky na vysokých školách v Českej republike a v Slovenskej republike“. Myšlienka, aby táto odborná akcia pokračovala v ďalších rokoch s tým, že organizátori z pracovísk, ktoré sa venujú problematike biomedicínskeho inžinierstva a medicínskej informatiky v pedagogickej a vo výskumnej oblasti na vysokých školách na Slovensku a v Čechách, sa budú striedať v jej organizácii, sa ujala. Seminár postupom rokov prerástol do konferencie vysokoškolských učiteľov, výskumných pracovníkov, mladých doktorandov, na ktorej pravidelne prezentujú výsledky svojej práce z oblasti biomedicínskeho inžinierstva.

V septembri 2009 sa konal už jej 8. ročník. Rokovanie konferencie prebiehalo na pôde FEI, predovšetkým v Aule profesora Ľudovíta Kneppa a aj v ďalších priestoroch fakulty. Organizátori pri

príprave konferencie nadviazali kontakty s významnými pracoviskami nielen na Slovensku a v Čechách, ale aj s Medicínskou univerzitou vo Viedni a firmou MED-EL Innsbruck (Rakúsko) a s Technickou univerzitou v Ilmenau (Nemecko). Táto skutočnosť sa výrazne prejavila v programe konferencie. V 11 odborných sekciách – Lekárska prístrojová technika, Meracie a zobrazovacie metódy a zariadenia, Spracovanie a analýza biomedicínskych signálov a obrazov, Modelovanie biosystémov, Biomedicínska informatika, Biomechanika a biomateriály v medicíne, Nanotechnológie v medicíne, Biofotonika a optoelektronika, Rádiológia a nukleárna medicína, Biologické vplyvy elektromagnetických polí, Pedagogika v BMI, bolo postupne prednesených 59 referátov, z toho bolo 18 referátov prezentovaných vo forme vyzvanej prednášky a 11 referátov mladých vedeckých pracovníkov bolo prezentovaných v rámci súťaže študentských prác. V samostatnej posterovej sekcii bolo prezentovaných celkom 29 posterov. Referáty predniesli nielen pracovníci z technických univerzít, ale aj pracovníci lekárskejších fakúlt univerzít zo Slovenska a z Čiech (Bratislava, Brno, Kladno, Košice, Praha, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Žilina, atď.), pracovníci zo Slovenskej akadémie vied, Akadémie vied Českej republiky, zástupcovia Medicínskej univerzity vo Viedni, firmy MED-EL Innsbruck a iných pracovísk, ktoré veľmi úzko spolupracujú s univerzitnými pracoviskami, najmä v oblasti výskumu. Referáty prezentované v študentskej súťaži boli vyhodnotené a tri najlepšie (Ing. Michal Prauzek z FEI VŠB (TU Ostrava), Bc. Hana Vrbová z FBMI (ČVUT Praha), Bc. Daniel Igaz z FEI (STU Bratislava)) boli

ocenené diplomom, finančnou odmenou a ročným predplatným časopisu Lékař a technika.

V závere konferencie jej účastníci skonštatovali, že tak ako predchádzajúce ročníky, aj tento naplnil svoj hlavný cieľ, ktorým je realizácia stretnutia odborníkov pracujúcich v oblasti biomedicínskeho inžinierstva a medicínskej informatiky, či už v pedagogike alebo vo výskume. V diskusiách počas prednášok, ale aj počas neformálnych stretnutí odznelo mnoho podnetných myšlienok a nápadov, ktoré určite posunú účastníkov dopredu v ich odbornej, vedeckej a pedagogickej práci. Z konferencie bol vydaný zborník referátov v elektronickej forme, ktorý je na zapožičanie k dispozícii záujemcom v knižnici Katedry rádioelektroniky FEI STU, v knižnici FEI STU a tiež v Slovenskej lekárskej knižnici v Bratislave. Abstrakty príspevkov sú prístupné na internetovej stránke konferencie: <http://krelf.stuba.sk/tbmi/>.

Na záver 8. ročníka česko – slovenskej konferencie predseda programového výboru doc. Ing. Oldřich Ondráček, PhD. spolu s predsedníčkou organizačného výboru Ing. Elenou Cocherovou, PhD., a predsedom SBMI SLS doc. Ing. Milanom Tyšlerom, PhD., pozvali účastníkov končiacej sa konferencie na jej 9. ročník, ktorý sa bude konať v roku 2011 v Českej republike v Brne alebo v Ostrave.

Oldřich Ondráček
Elena Cocherová
Zuzana Krajčušková
 FEI STU

FA Architektúra a udržateľnosť

V dňoch 22. – 25. septembra 2009 sa v Bruseli na námestí Quai aux Briques konali dni energetickej efektívnosti, ktoré organizoval Európsky hospodársky a sociálny výbor. V ich rámci sa uskutočnil seminár Architektúra a udržateľnosť, organizovaný ACE, európskou radou architektúry. Vyvrcholením akcie bolo uvedenie publikácie Architecture and Sustainability – Declaration and Policy of the Architects' Council of Europe. ACE sa naplno hlási k zodpovednosti architektov a architektúry za kvalitu života v budúcnosti, architektúra má byť priateľská voči prostrediu, energeticky úsporná. Oscilovali tu pojmy „nízkouhlíková spoločnosť“, „energeticky úspornejšia Európa“. ACE prostredníctvom národných organizácií združuje a oslovuje 480 000 architektov, očakáva sa, že zatiaľ možno lokálne ekologické iniciatívy sa stanú všeobecnou paradigmatou a vstúpia do vitruviavskej triády*. Pokiaľ sa ekologická – environmentálna striedmosť stane samozrejmosťou súčasťou architektúry, tak sa ponúkajú paradigmy: firmitas, utilitas, venustas, et restituitas, alebo... form follows sustainability. Kniha „A Green Vitruvius – Principles and Practice of Sustainable Architectural Design“ z konca minulého tisícročia, dostáva definitívny zmysel. Dvestisícročná slávna triáda dostáva nového člena. Restituitas sa má stať univerzálnou architektonickou cnosťou.

Diskutuje sa aj o novej estetike architektúry. Symbolom seminára bol dnes už slávny paletový dom viedenských študentov architektúry Gregora Pilsa a Andreasa Clausa Schnetzera. Objekt mal premiéru v rámci benátskeho bienále 2008, potom viacero repríz, tu slúžil ako výstavný – komunikačný pavilón. Paletový dom nadobúda význam symbolu aktuálnej architektonickej striedmosti...spája sociálny program, prirodzenú striedmosť výrazu, filozofiu udržateľnosti, nastoľuje otázku nových estetických hodnôt, zaraďuje sa do predstavy životného štýlu udržateľnosti. Táto demonštrácia striedmosti začína však byť ohrozovaná istým rizikom, pôvodný zámer recyklovať staré palety môže vyústiť do samoúčelnej imidžovosti, palety sa budú vyrábať ako stavebné prvky.

Poznámka na okraj... Zatiaľ čo viaceré školy architektúry v Európe väzbu Architecture & Sustainability objavujú ako vcelku novú, FA sa môže obzrieť na vyše 20 ročnú produktívnu históriu. Slovenské architektonické dianie sa celkovo postupne plnohodnotne zaradilo do európskeho kontextu. Na úrovni výkonu profesie sme členom ACE, na úrovni vzdelávania je FA STU ako jediná slovenská škola architektúry od roku 1994 riadnym členom EAAE – European Association for Architectural

Education. EAAE formou riadneho členstva združuje 216 škôl z 38 krajín. Sme aktívnym účastníkom projektu ENHSA, the European Network of Heads of Schools of Architecture, v projekte, ktorý začal v roku 2002, je 78 európskych škôl. Produktívnym vyústením našej prítomnosti v architektonickej Európe je notifikácia obidvoch našich inžinierskych študijných programov v študijnom odbore architektúra a urbanizmus Európskou komisiou. Tým sú predmetné študijné programy uznané ako odborná kvalifikácia pre výkon regulovaného povolania architekt podľa príslušnej kvalifikačnej smernice Európskej únie.

*Marcus Vitruvius Pollio (cca. 80–70 p. n. l. – cca. 15 p. n. l.) autor desaťväzkovej knihy De architectura, v ktorej definoval hlavné zásady staviteľstva. Najcitovanejšia je jeho „triáda“, architektúra má byť trvanlivá, pevná – firmitas, účelná – utilitas, a krásna – venustas.

Robert Špaček
FA STU

FA Výstava interiérovej tvorby a dizajnu na Slovensku v rokoch 2005 – 2007

Ústav interiéru a výstavníctva FA STU v spolupráci so združením Design Slovakia NGO pripravili v dňoch 21. – 25. 9. 2009 v priestoroch vestibulu FA STU v Bratislave výstavu s názvom INTERIOR SK 05/07 – best of the best. Výstava, realizovaná ako sprievodné podujatie konferencie s medzinárodnou účasťou **INTERIÉR 2009**, organizovanej ÚIV FA STU, predstavila prostredníctvom fotografií spolu 35 vybraných ocenených diel z oblasti interiérovej a dizajnerskej tvorby, ktoré vytvorili poprední slovenskí architekti, dizajnéri, študenti a výrobcovia v rokoch 2005 – 2007. Kolekcia vznikla v rámci dlhodobého dokumentačno-propagačného projektu iniciovaného združením Design Slovakia NGO a realizovaného od jari roku 2008 s cieľom zmapovať a spopularizovať interiérovú tvorbu na Slovensku. Súbežne s touto výstavou sa v Prahe uskutočnila posledná zahraničná zastávka celej kolekcie INTERIOR.SK.05/07, ktorá pozostáva z vyše 120 prác od takmer 180 autorov. Výstava už bola realizovaná aj v Košiciach, Prešove, Banskej Bystrici a tiež vo Viedni, Budapešti, Berlíne.

V rámci prezentácie tejto hodnotnej výstavy, ktorú kurátorsky pripravili Ľubica Fábri a Ivan Petelen, sa mohli študenti a návštevníci Fakulty architektúry STU v Bratislave stretnúť s rôznorodým spektrom interiérových realizácií, dizajnov do interiérov, ako aj študentských návrhov, ktoré získali ocenenia v prestížnych súťažiach doma a v zahraničí. Súčasťou výberovej kolekcie boli výnimočné práce v oblasti bytových, komerčných i nekomerčných interiérov – od športovej haly, múzea, knižnice, po banku a zdravotnícke zariadenie. Dizajn do

interiérov bol zastúpený rôznymi typmi nábytku, doplnkov a invenčnými prácami študentov architektúry a dizajnu FA STU v Bratislave (absolventi ako Alena Bisová, Barbora Markochová, Ľubica Zemanová), DF TU vo Zvolene, ako aj FU TU v Košiciach. Medzi prezentovanými dielami nechýbajú ani laureáti cien CE.ZA. AR (interiéry kardiocentra v Nitre autorov Vladimír Jarabica, Ľubomír Holejšovský, či nadstavba rodinného domu v Bratislave autora Ilju Skočeka). Spomedzi zastúpených autorov treba spomenúť prestížne architektonické ateliéry ako Cakov-Makara, Juráni & Toma, SAN-HUMA '90 či Archstudio, popredných architektov viacerých generácií ako Ivan Matušák, Ján Bahna, Branislav Ivan, Martin Paško, Zoran Michalčák, Kalin Cakov, renomovaných dizajnérov ako Peter Bohuš, Ivan Čobej či Patrik Illo a slovenských výrobcov dizajnerských produktov ako Javorina, Domark, Brik, RONA, Idona. Medzi dizajnerskými prácami nechýbal ani na veľtrhu Nábytok a bývanie v Nitre 2007 ocenený kúpeľňový nábytok spoločnosti HBS Bánovce nad Bebravou, ktorý navrhol architekt a pedagóg Ústavu interiéru a výstavníctva FA STU Michal Hronský.

„Vo vnútri budov trávia ľudia množstvo času. Tvorba interiérov je mimoriadne dôležitá, pretože od jej kvalít závisí kvalita podmienok na prácu, bývanie, oddych, vzdelávanie či zábavu – jednoducho kvalita nášho každodenného života. Projektom INTERIOR.SK.05/07 sa usilujeme poukázať na dôležitosť kultivovaného a individuálneho prístupu k tvorbe rôznych typov interiérov, spopagovať najhodnotnejšie výkony v tejto oblasti a inšpirovať k moderným, prínosným riešeniam,“ dodáva Ľubica

Fábri, autorka projektu. V súčasnosti pripravujú organizátori do vydania knihu INTERIOR.SK.05/07. Súčasne už vyhlásili prijímanie registrácií prác do 2. ročníka a pokračovania projektu – premiéru výstavy INTERIOR.SK.08/09 plánujú na jeseň roku 2010.

Skoro identický názov mala aj konferencia INTERIÉR 2009, ktorá v priebehu dvoch dní v prednáškach odborníkov z Talianska, Rakúska, Dánska, Afganistanu, Českej republiky a Slovenska, workshope prof. Jadera Tolju, talianskeho profesora z Domus academy a Politecnico di Milano, na tému Body conscious design /Dizajn s ohľadom na ľudské telo/ i neformálnych večerných diskusiách zdôrazňovala nevyhnutnosť kvality interiérov pre každého z nás. Kvality priestorovej, materiálovej a najmä zdravotnej. 39 prednášok zdôrazňovalo aj potrebu dodržiavania ergonomickej a zdravotnej nezávadnosti pri tvorbe priestoru i nábytkových solitérov. Zdanlivo dominovala kvalita sedenia pri práci i oddychu, no jednotlivé príspevky tiež pripomínali kvalitu odpočinku a spánku v súvislosti s nábytkom. Zdravie súčasnej populácie sa stáva problémom a jednou z príčin tohto stavu je aj nábytok. Čím menej sa pohybujeme a fyzicky pracujeme, o to viac sedíme, odpočívame, ležíme a spíme. Na nábytku, ktorý je mnohokrát krásny, ale zdraviu nevhodný až škodlivý. Takéto dôvody sú aj argumentačným jadrom výskumu pracoviska ÚIV v projekte APVV - 0278-07 – ako zdravo a správne sedieť a pracovať, odpočívať a spať, ktorého téma na konferencii dominovala.

Ľubica Fábri a Ivan Petelen
FA STU

FA V Banskej Štiavnici sa konal druhý ročník Jesennej univerzity architektúry

Od 31. augusta do 6. septembra 2009 sa na detašovanom pracovisku FA STU konal druhý ročník *Jesennej univerzity architektúry* (medzi študentmi sa zaužívala skratka: JUA 2008, JUA 2009).

Prvý ročník Jesennej univerzity architektúry sa konal presne pred rokom a venoval sa dokumentácii ohrozených pamiatok v Banskej Štiavnici. Popri dokumentačnej práci sa študenti zoznamovali s historickými konštrukciami, s cennými architektonickými detailmi, kultúrno-historickými vrstvami, ktoré už nahlodal čas, alebo roky zanedbanej údržby...

Tento ročník JUA 2009 bol venovaný dokumentácii terénnych prvkov v areáli komplexu barokovej Kalvárie. Kalvárii sa študenti FA STU už venovali počas tretiačkových cvičení z predmetu *obnova pamiatok*, keď boli zameriavané a architektonicky dokumentované kaplnky. Doteraz však neboli na Kalvárii zamerané chodníky, zábradlia, kamenné schody, oporné múry, pôvodné dláždenie... Táto práca si vyžadovala aj exaktnejší odborný prístup, preto bola k spolupráci na architektonickej dokumentácii prizvaná aj Stavebná fakulta, Katedra geodézie. Skupinu geodetov viedol Ing. Marek Farštia, PhD., ktorý spolu s kolektívom doktorandov geodézie zameral oporné múry, cestičky a zábradlia. Študenti architektúry doplnili exaktné geodetické meračky výtvarnými a architektonickými analýzami pôvodného dláždenia, kamenných schodísk, či pôvodných kamenných odvodňovacích systémov.

Výsledky z jednotýždňového workshopu predstihli všetky očakávania. V závere workshopu študenti prezentovali verejnos-

ti svoje kvalitné dokumentácie a výtvarné stvárnenie zdokumentovaného stavu na výstave, ktorú sme usporiadali v klenbových priestoroch detašovaného pracoviska FA STU v Banskej Štiavnici. Účastníci workshopu prostredníctvom power-pointových prezentácií návštevníkom výstavy prezentovali architektonický význam nielen historických sakrálnych architektur, ale ukázali, že je potrebné analyzovať aj ich bezprostredné okolie – terén, ktorý pamiatku dotvára.

Študenti počas týždňa dobrovoľných dokumentačných cvičení JUA 2009 absolvovali aj mnoho zaujímavých prednášok externých lektorov. Mimoriadnym prínosom bola spolupráca s Katedrou geodézie Stavebnej fakulty

STU. Študenti architektúry spoznali metódy geodetického merania a najnovšie spôsoby exaktného zamerania objektov alebo ich osadenia do terénu. Vyskúšali si fotogrametriu, či 3D modelovanie interiérov s nástennými maľbami... Verím, že aj pre účastníkov – geodetov bola spolupráca so študentmi architektúry prínosom, a že ich účasť na zameriavaní zadaných objektov prispela k lepšiemu pochopeniu historickej architektúry a k novému pohľadu na požiadavky architekta pri zameriavaní historickej architektúry a jej okolia.

Katarína Vošková, FA STU
hlavná koordinátorka projektu

MTF CO-MA-TECH 2009

CO-MAT-TECH 2009 je medzinárodná vedecká konferencia, ktorú Materiálovotechnická fakulta STU v Trnave organizuje každoročne so spoľahlivou pravidelnosťou. O úspešnosti a obľúbenosti tejto konferencie svedčil aj jej 17. ročník, ktorý sa uskutočnil v 22. a 23. októbri 2009 na pôde MTF STU.

Organizátorské žezlo patrilo tentokrát do rúk predstaviteľom Ústavu priemyselného inžinierstva, manažmentu a kvality MTF STU. Ruku k dielu priložili aj zástupcovia Automobilového klastra – západné Slovensko a o. z. VIVAEDUCA.

ský samosprávny kraj Marián Cipár, primátor mesta Trnava Štefan Bošňák, Roland Gareis z Vienna University of Economics and Business Administration, Rakúsko, prezident Zväzu vedeckotechnických spoločností Ján Lešínský, riaditeľ Treasury KREATIM Robert Krett.

V rámci konferencie CO-MAT-TECH 2009 sa konalo stretnutie za okrúhlym stolom „Mladé ženy a veda“ v rámci 7. rámcového programu „Zlepšenie rodovej diverzifikácie (rovnosti zastúpenia žien a mužov) v manažmente inštitúcií materiálového výskumu“.

Záujem mladých ľudí o diskutované témy len potvrdil dôležitosť a silu preberanej prob-

Obsah diskutovaných tém bol zameraný na momentálnu svetovú situáciu ovplyvnenú ekonomickou krízou. Kríza postihla všetky oblasti života, núti prax, ale aj výskumné a vzdelávacie inštitúcie nachádzať nové východiská a riešenia na tvorbu trvalo udržateľného rozvoja.

Hlavné témy konferencie boli:

- Od vedomostí k inováciám
- Spoločensky zodpovedné podnikanie
- Udržateľná výroba, spotreba a marketing
- Riadenie ľudských zdrojov v multikultúrnom prostredí
- Klastre a ich úloha v inovačnom prostredí
- Od manažérstva kvality ku kvalite pracovného života
- Východiská z globálnej krízy pre priemyselnú prax

O význame tejto problematiky svedčí aj skutočnosť, že záštitu nad konferenciou

prevzal minister hospodárstva SR Ľubomír Jahnátek.

V plenárnej časti konferencie vystúpili: minister hospodárstva SR Ľubomír Jahnátek, riaditeľ sekcie regionálneho rozvoja – Trnav-

lematiky. Aj študenti potvrdili svoj veľký záujem o konferenciu hojnou účasťou na jej oboch sekciách aj na plenárnom zasadnutí.

Eva Zibrinová, MTF STU

MTF Prednáška absolventa MTF STU

Dňa 6. 11. 2009 sa na Ústave materiálov MTF STU v Trnave uskutočnila prednáška Dr. Ing. Daniela Križana s názvom: Steels for automotive lightweight applications: state of the art and future trends. Prednášky prezentovanej v anglickom jazyku sa zúčastnili študenti, doktorandi a pracovníci Ústavu materiálov.

Dr. Ing. Daniel Križan je absolventom Materiálovotechnologickej fakulty. Štúdium v odbore materiálové inžinierstvo ukončil s červenným diplomom a ďalším štúdiom na univerzite v Gente (Belgicko) získal vedecký titul doktor v oblasti výskumu a vývoja vysokopevných ocelí pre automobilový priemysel. V tomto odbore je autorom dvoch patentov a približne dvadsiatich publikácií prezentovaných na medzinárodných vedeckých konferenciách alebo publikovaných v zahraničných karentovaných

časopisoch. V súčasnosti pracuje na oddelení výskumu a vývoja za studena valcovaných plechov vo firme Voestalpine Stahl GmbH v Linzi (Rakúsko).

Prednáška nášho absolventa bola zaujímavá, pripravená na vysokej vedeckej a profesionálnej úrovni s praktickou ukážkou, ako sa môžu vedecké výsledky úspešne aplikovať vo výrobnej praxi.

Pre našich súčasných doktorandov, ktorí sa aktívne zapojili do diskusie, bola prednáška veľkou inšpiráciou do ich ďalšieho vedeckého štúdia.

Dr. Križanovi ďakujeme za ochotu pri príprave a realizácii prednášky a prajeme mu mnoho ďalších pracovných a osobných úspechov. Sme hrdí, že absolventi z nášho odboru sa dokážu presadiť aj v zahraničí.

Marián Hazlinger
MTF STU

foto: Ingrid Šutiaková

MTF Ocenenie za celoživotnú prácu

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, s cieľom podporiť rozvoj vedy a techniky a oceniť mimoriadne výsledky v tejto oblasti, každoročne udeľuje prestížne ocenenie Cenu podpredsedu vlády a ministra školstva Slovenskej republiky za vedy a techniku. V tomto roku bol v kategórii Osobnosť vedy a techniky ocenený pracovník UMAT MTF

STU prof. RNDr. Miroslav Urban, DrSc. Cena mu bola odovzdaná 4. novembra 2009 v historickej budove Národnej rady SR. Srdečne blahoželáme.

Magda Peteryová
MTF STU

ÚM Rokovanie SPA-CE.NET v Bratislave

V septembri sa na pôde Ústavu manažmentu STU uskutočnilo výročné zasadnutie a zaujímavá konferencia siete výskumných inštitútov v oblasti priestorového plánovania z krajín strednej a juhovýchodnej Európy SPA-CE.NET. Táto sieť špičkových európskych výskumných pracovísk vznikla v roku 2005 pod záštitou Inštitútu pre ekologický priestorový rozvoj v Drážďanoch a vedecovýskumného Centra Spectra, sídliaceho na pôde STU v Bratislave. Od roku 2003 je Spectra nositeľom titulu Centrum Excelentnosti EÚ. Členmi tejto otvorenej siete sú v súčasnosti výskumné a priestorovo-plánovacie inštitúty z Nemecka, Rakúska, Slovenska, Českej republiky, Poľska, Maďarska, Srbska, Bulharska,

Rumunska a Slovinska. Jej úlohou je zabezpečenie transferu poznatkov a skúseností, kooperácia a koordinácia výskumu a vzdelávania v oblasti priestorového plánovania v integrácii územného, krajinného a socio-ekonomického strategického plánovania územných subjektov.

Tohtoročné zasadnutie bolo spojené s konferenciou venovanou problematike mäkkých lokalizačných faktorov v regionálnom rozvoji. Ústav manažmentu STU zastúpený v SPA-CE.NET oddelením priestorového plánovania a Centrom SPECTRA prezentoval na konferencii výsledky výskumu v oblasti regionálnej identity (Mgr. Jaššo) a aproximácie systémov priestorového plánovania v Európskej únii (prof. Finka). V kontexte otvore-

ných a pripravovaných výziev Európskej komisie v rámci 7. rámcového programu a ďalších programov a iniciatív Európskeho spoločenstva osobitný význam tohtoročného rokovania SPA-CE.NET spočíva v dohode o príprave 5 spoločných projektov. Tematicky by mali byť zamerané na problematiku priestorového rozvoja v európskych metropolitných regiónoch, inovácií priestorovo-plánovacích systémov, hodnotenia efektívnosti cezhraničných projektov územnej spolupráce, transfer priestorovo-plánovacieho know-how a transformáciu kultúrnej krajiny v cezhraničnom kontexte.

Daniela Špírková
ÚM STU

FIIT **Orlando Report**

(pokračovanie príspevku z predchádzajúceho čísla)

Ešte k tej káve. Zvláštne bolo, že kávu nám neponúkali po jedle, aby nás prebrala, ale pred jedlom. Možno by aj prebrala človeka, ale oni do nej nasypú tonu cukru. Cukor vo všetkom. Ale keby aspoň cukor, ale náhradné sladidlá! Mal som pocit, že Američania tým, že sú takí vypasení, sú posadnutí diétami, a tak na každom jedle bolo väčším písmom ako názov jedla množstvo kalórií. A všetky cukry označené O kalórií. Fakt, len v Amerike môžete vidieť, ako si niekto objedná 3 cheesburgre a diétu kolu. Ale všade inde kilo cukru. Presladená káva, presladený chlieb, presladené pivo. Chlieb chutí ako naša vianočka a aj po ôsmich dňoch chutil čerstvo. Nechcem vedieť, čo za chémia v ňom bola. A ako geneticky upravené boli tie vajcia veľkosti päste, v prepočte za korunu jedno, s dvojmesačnou zárukou. Minimálny počet vajec, ktorý sa dal kúpiť, bol 12 kusov. Tak po mne v hoteli ostalo ešte 9 vajec, 3 litre mlieka, 4 litre vody, pol kila šunky, 10 dkg syra, pol chleba a kilo müsli. Prečo také márnienie jedlom?

Pol litra vody \$ 1,20, liter vody \$ 1, dva litre vody \$ 0,90, galón vody (3,79 litra) \$ 0,70. Tak som kúpil rovno 17 litrov v prvý deň. Mlieko takisto. Šunka a müsli tiež. Nenormálne plytvanie. Plytvanie jedlom, benzínom, klimatizáciou, miestom, časom. Všetkým. Všetci Európania sme prvý deň len nadávali na klimatizáciu. Vonku prakticky 45 (RealFeel TM), vnútri 15 – 30 stupňový teplotný rozdiel! Ako z chladničky do pece. A to všade je tak nastavená klíma. V hoteloch, v obchodoch, v reštauráciách. Keď vyjdete von, tak ako keby ste dostali 3 facky a ešte jeden kopanec. Hrozné niečo. A všetko vychladené, hádam, na 4 stupne a s kopcom ľadu. Ešte som mal pocit, že ten ľad je teplejší ako tá kola, ktorá v ňom plávala (zámerne píšeme, že kola plávala v ľade, lebo ľad je zadarmo, tak oni naplnia pohár ľadom a potom už len dolejú kus vody, koly, džúsu...)

Ľad vo všetkom. Raz som si chcel dať vodu. Prepis môjho rozhovoru s barmankou:

J: Vodka!

B: Vodka with...?

J: Nothing. Just pure vodka!

B: Pure vodka?

J: Yes!

B: And ice?

J: No, no ice, please. Just vodka?

B: Vodka without ice?

J: Yes, dont mix it with anything, please. I just

Pred konferenčným hotelom.

want pure vodka.

B: Are you from Europe?

A táto otázka ma sprevádzala na každom kroku. Napríklad, keď som chcel kúpiť zlato a nevedeli mi povedať, koľko váži retiazka. Keď som ich poprosil, nech mi ju teda odvážia, tak povedali, že nemajú váhu. Keď som sa spýtal, ako môžu, preboha, predávať zlato bez váhy, tak hneď odhalili, že som z Európy. Podľa prízvuku ma odhadovali na Brazilčana, ale keď som sa začal rozčuľovať nad niektorými spôsobmi, tak hneď vedeli, že som z Európy. Vysvetľovať, že som zo Slovenska som zavrhol hneď na začiatku, ani Czech Republic nepoznali, len Československu. Ale Prahu všetci. Z Prahy som však odmietol byť, tak som všade rozprával, že som z Central Europe. Slováci si pletli so Slovinskom a s Chorvátskom, ale nevadí. 90 % ľudí, s ktorými som rozprával v Holandsku, tiež netušili, že existujeme. Pre nich sme boli buď Russia, alebo Yugoslavia :).

Jo, už by som sa mal konečne dostať k jadru tejto správy – k samotnej konferencii. Tá sa konala v hoteli Rosen Centre od piatku do pondelku. V piatok som sa zúčastnil workshopu s prof. Kaufmannom, ktorý mal pôvodne názov „Sign and Space“, ale potom na mieste sa to zmenilo na „Reflexions“, lebo zrejme mal pripravenú túto prezentáciu. Asi hodinu sme pozerali na optické klamy rúk, čo kreslia samy seba, nekonečné schody a podobne. Postupne sme prešli k otázke, či jedna plus jedna je dva alebo jedna, čo nám zabralo takmer hodinu. Ešte sme si chvíľku robili uzličky na lane a rozprávali o teórii uzlov. Nakoniec sme minuli všetky prezenta-

cie na USB kľúči, tak sme si kreslili obrázky na tabuľu, ktoré pripomínali každému niektorú časť ženského tela, ale každému inú. Celkovo sme sa zhodli asi na troch verziách, z ktorých všetky sa dajú považovať za vysokoerotické. No nič, ešte sme mladí a zrejme mal ten Freud v niečom pravdu. Pozitívne na tom všetkom bolo to, že mrznutím 3 hodiny pod klimatizáciou som, myslím, celkom zaslúžene zarobil štyri DVD a jedno CD s názvom Fundamentals and History of Cybernetics v hodnote 295 dolárov. Bol som totiž asi jediný zo zúčastnených vedátorov, kto vedel vyriešiť problém s VGA káblom do projektoru.

Moja prezentácia bola zaradená hneď ako druhá v poradí, z čoho som mal riadnu trému, lebo toto bola moja prvá konferencia v živote, a hneď takáto významná medzinárodná, a hneď zaradený v prvej sekcii. Prezentácia však prebehla podľa mňa celkom uspokojivo, mám samozrejme ešte nejaké medzery, ale postupne sa to hádam bude zlepšovať. Čo som si však všimol, tak čím viac titulov mali prednášajúci, tým väčší problém mali zmestiť sa do vyhradenej polhodinky. Doktorandi to zvládli všetci, docenti pretiahli o 10 minút, profesori o 20. Česť výnimkám, ktoré potvrdzovali pravidlo. A ktoré sa aj dokázali držať témy.

Cenu za Best paper sme, žiaľ, nezískali. V našej sekcii ju vyhral Kanadan, ktorý bol veľmi šikovný a zaradil ho aj ako prvého na prezentácie a ešte boli v sekcii Francúzi s výborným príspevkom. No nič, budeme sa viac snažiť na ďalšej.

Veľmi pozitívne vnímam nadviazanie kontaktov s výskumnými a pedagogickými pracov-

níkmi zo zahraničných univerzít. Najlepšie som si samozrejme rozumel s doktorandmi z Európy. V prvý deň som sa zoznámil so Stephanom z Nemecka, ktorého som zbalil hneď na schodoch pred spomínaným workshopom. Taký smutný a sám tam stál, nedalo mi neprihovoriť sa mu. Na workshope som sa potom ešte skamarátil s Petrom z 1. Lekárskej fakulty z Prahy a takto v trojici sme potom spoločne navštevovali prednášky a chodili po okolí. V posledné dni sa ku nám ešte pridala Carlos z Kolumbie, s ktorým sme si tiež veľmi dobre rozumeli, nepohodli sme sa akurát v názore na ženskú krásu. Podľa neho sú v Latinskej Amerike krajšie dievčatá, lebo majú pekne čierne vlasy a čierne oči a v Európe sú podľa neho len samé modrooké blondíny. Na to som mu odpovedal, že sa toho nemusí obávať, takéto máme aj na Slovensku a keď chce, nech si

Profesorka z Kalifornie pózuje pri mojom mene.

príde pozrieť, a zopár si ich môže potom zobrať do Kolumbie. Veľmi sa môjmu návrhu potešil.

Za Stephana som prebral aj cenu Best paper. Chudák, býval v konferenčnom hoteli, kde noc stála 120 dolárov a za internet by mal doplácať ešte ďalších 10 na deň. Keď sme mu na konci konferencie počas odovzdávania cien prezradili, kde sa dá chytiť free wifi, tak kašľal na celý ceremoniál a utekal loviť signál. Aby mu však neprepadla cena, prebral som mu ju a mal som aj možnosť potriať si rukou s general chair konferencie. Možno budem aj na webe.

Ja som, na rozdiel od Stephana, nepociťoval takéto a ani iné nedostatky. S čím som totiž osobne veľmi spokojný a na čo som hrdý je to, ako som bol dobre zariadený, a ako mi skoro všetko vychádzalo. Viem, nepatrí sa samochváliť, ale toto môže poslúžiť ako inšpirácia pre ostatných. Letenka z Bratislavy alebo Viedne vychádzala na 900 až 1100 eur, z Prahy som letel za 550 eur. Konferenčný hotel stal 120 dolárov

Konečne vidíme aj železné rakety.

na noc, ja som si cez guglzem pozrel mapku, dal si zobraziť všetky hotely v okolí, vybral najlacnejší a aha: 40 dolárov na noc. Mal síce len 2 hviezdičky, ale 2 hviezdičky v Amerike sú 3 u nás a 4 v Tunise. Ale mal všetko. Chladničku 3-krát väčšiu ako máme doma, mikrovlnku, kávovar, klimatizáciu... Bazén som síce nemal, ale to som sa chodil kúpať do konferenčného hotela. A internet som mal za 5 dolárov na týždeň v porovnaní s 10 dolármi za deň v konferenčnom hoteli :). Auto som si rezervoval týždeň dopredu cez internet, takže stálo 250 dolárov na 8 dní, na mieste by to bolo 800. A ešte na vložnom na konferenciu sme ušetrili 100 dolárov.

Požičanie auta bola fakt asi najlepšia vec, akú som mohol urobiť. Keď som si vyberal hotel, tak som si vyberal tak, aby som ho mal čo najbližšie ku konferenčnému a za čo najlepšiu cenu. Noooo.... realita je však iná ako mapa. Na mape to bolo síce 300 metrov vzdušnou čiarou, ale v skutočnosti mi ju delila 4-prúdovka a peši, aj autom to boli 3 míle. Prejsť 3 míle síce chlapcovi spod Tatier nerobí problém, ale problém mu robí prejsť čo i len 30 metrov v 33 stupňovej horúčave s 97 % vlhkosťou. To je na zdochnutie. Reálna teplota, ako človek pociťuje túto vlhkosť, je 42 až 45 stupňov Celzia. A keď ešte pripeká slnko na hlavu, je to horšie ako parná sauna. Dokonca aj tie okuliare sa mi neustále rosili, keď som vyšiel na vzduch.

Spolužiak, doktorand Tomáš, mi dal kontakt na kamaráta, Slováka Jura, v Orlande, ktorý tam už žije a pracuje 6 rokov. Má frajerku Američanku pôvodom z Panamy, veľmi pekne dievča. Keď sme boli prvýkrát na pive, tak som sa opýtal, čo z jedálneho lístka sa dá jesť? Odporúčala mi cestoviny. Na to som povedal: „Cestoviny? Veď to som jedol celú vysokú školu!“ Obaja potom vybuchli smiechom, lebo vraj prvýkrát, keď

pozvala Jura k sebe domov, tak mu navarila cestoviny a sfúkol ju, že to je internátne jedlo, ktoré jedol celú vysokú. Pre nich to je asi vrchol kulinárskeho umenia. Potom sme jej ešte vysvetľovali, aký úžasný vynález je rýchllovarná kanvica. S ňou sa dá pripraviť pre každého iný napoj, tomu slabú kávu, tomu silnú, tomu kapučíno, tomu čaj... Veľmi ju nadchol tento vynález.

Ďalšia oblasť, v ktorej sme popredu, sú mobilné telefóny. Vraj len teraz začali zavádzať 3G, lebo prišiel iPhone. Ajfony tam všetci teraz kupujú ako zblazení a cítil som sa tam ako u nás niekedy v 2002. Tak ako u nás má každý 2 mobily a obmieňa ich každé 2 roky, tam je to tak s autami. A ako u nás máme autá, tak tam tak majú mobily. Pokrytie signálom ako v stredoveku, a pritom Florida je úplná rovina s kopou močiarov a aligátorov. Je to spôsobené tým, že miestne volania z pevnej linky sú zadarmo a na každom rohu je telefónny automat, čiže nemajú potrebu sa mobilizovať.

Juraj nás s Petrom a Stephanom zobral na bluesový koncert, čo bol asi najúžasnejší zážitok z celého pobytu. Ak v USA niečo fakt stojí za to, tak je to blues. Koncert stal \$10, ale Juraj ako správny Slovak si nájde všade kamarátov a prepašoval nás zadarmo. Petr si kúpil CD Damona Fowlera, ktorý nám v ten večer hral, ľutujem, že som to tiež neurobil.

Navštívili sme aj Kennedy space center na Cape Canaveral, pretože práve vtedy mal odlietať raketoplán. Vraj je to úžasný zážitok, celá zem sa trasie, v noci je svetlo ako cez deň a z lode šľahajú stometrové plamene. Odlet bol, žiaľ, 6-krát odložený a raketoplán odletel presne vtedy, keď ja z Atlanty :). Cestou späť sme trčali v zápche s ďalším možno miliónom ľudí, ktorí sa prišli pozrieť na odlet. 15 míľ sme šli 3 hodiny! Peši by som bol skôr :).

Space center je typická Amerika. Čakal som, že nás povodia po raketách, ukážu lunochody a tak. Ale nič :). Naložili nás do klimatizovaných autobusov, vyložili pred kinom, premietli film o ľuďoch, ktorí verili, že pristáli pred 40 rokmi na Mesiaci. Keby premietali aspoň to video z pristátia na Mesiaci, ktoré sa im mimochodom medzičasom podarilo stratiť a následne premazať. Ale vraj to už obnovili v ešte lepšej kvalite :). Potom nás znovu naložili do autobusu, previezli do iného kina, premietli film o štarte raketoplánu, previezli do „múzea“, kde boli umelohmotné modely rakiet a lunochodov. Lunochod vlastne ani nebol umelohmotný model, skôr kartónové krabice obalené alobalom. Celé mi to pripadalo ako rekvizity z prvej série hviezdnych vojen. Ja, technik, som chcel vidieť železo a drôty. Tak sme šli potom ešte do múzea vesmírnych robotov, kde som čakal nejaké roboty. Ale nakoniec to bola len vysvietená chodbička s desiatimi stanovišťami s veľkoplošnými obrazovkami, kde premietali videa humanoidných robotov typu Toy Story. V prítomnosti úžasných efektov priletel Robot vymodelovaný v 3d Maxe na obrazovku a dunivým hlasom nás pozdravil: Aaaaaaaaaaaaaaaaaahojteeeeeeeee. Ja som roboooooooooooooot a ja pre váááááááás objavujem vesmírrrrrrrrrrrrrrrrrr. Uznávam, že asi si chcú skrývať technológiu, ale mohli použiť aspoň reálne modely typu mobilne telefóny v obchode. Keď sme v múzeu miestnej prírody našli umelohmotné zvieratká a umelohmotné rastlinky, už sme neboli ničím prekvapení.

V lietadle cestou späť som sedel vedľa originálneho Orlandčana. Je to veľkou raritou spoznať človeka, ktorý v Orlande žije od narodenia. Orlando bolo donedávna len dedinou (v americkom ponímaní), kým tam Disney

Minigolfový klub.

nepostavil Disneyland. Ale aj teraz je Orlando pomerne malé mesto s 200 tisíc obyvateľmi, ale ako metropolitná oblasť má 2 milióny. Nie je tam však nič :). Aj s Orlandčanom sme sa zhodli, že sú tam len zábavné parky a golfové ihriská, čo jeho, ako náruživého hráča golfu, teší. Bol ešte užasnutý z toho, keď som mu povedal, že Amerika je pre nás strašne lacná, a že všetko stojí aspoň o 30 % menej ako v Európe, a keď som mu opisoval, aké výhody má manuálna prevodovka oproti automatickej, a že u nás nie je ničím zvláštna spotreba 50 mpg (prejdených míľ na galón, t. j. 80 kilometrov na 4 litre, t. j. 5l/100 km.). V Amerike už 30 míľ na galón je veľmi dobrá spotreba (asi 8 litrov na 100 km).

Do Orlanda sa vďaka Disneylandu každý rok v lete sťahuje pol Ameriky, takže cieľová skupina

na všetkých služieb sú rodiny s deťmi vo veku okolo 10 rokov. K Disneylandu potom pribudlo ešte množstvo ďalších zábavných parkov, ale keď som videl gýčovosť v Space centre, tak si radšej ani nechcem predstaviť gýčovosť v Disneylande :). Ešte možno do Sea worldu by som sa šiel pozrieť, ale na ten mi nevyšiel čas :).

Neviem, či to niekto zvládol dočítať až sem, ja som nezvládol písanie už pred 135 riadkami. Toto písal niekto iný miesto mňa :). V čom však Amerika asi nemá konkurenciu je to, ako urobiť z ničoho niečo, z niečoho vedu a z vedy biznis :). Asi preto sú tak ďaleko.

Jaroslav Abaffy
FIIT STU

Chystá sa koniec nášho Vesmíru!

Príveľmi desivo až deprimujúco pôsobí náš titulok. V skutočnosti nie je žiadnou chimérou. Túto vetu totiž vyslovil naslovovzatý špičkový odborník vo fyzike prof. RNDr. Július Krempaský, DrSc. Pre tých, ktorých sme trochu vyľakali, ako aj pre korektnosť upresňujeme slovami pána profesora: „Koniec nášho Vesmíru bude roztrhnutie. Taký scenár existuje. Neodohrá sa však zajtra, ale za miliardy rokov.“ Nuž, to nás všetkých prítomných upokojilo.

Tieto, ako aj mnohé ďalšie zaujímavé, pre laika až prekvapujúce informácie odznali na už pravidelných Rozhovorochoch s vedou, ktoré pripravuje Alumni klub STU. Téma znela: Fyzika a jej námety pre duchovno. Rektorátna zasadačka praskala vo švíkoch. Náš hosť prilákal mnoho záujemcov. A vedeli aj prečo prišli. Prof. Krempaský svojím stoickým pokojom, rozvážne, ale aj vtipne a pútavo prezentoval známe i šokujúce správy. Okrem iného i takú, že to čo vyprodukovala fyzika sa vzťahuje len na 5

percent vesmírnej reality. Zvyšných 95 percent je pre nás stále tabu. Znamená to, že špičkové mozgy sveta v oblasti fyziky vedú a ešte dlho budú viesť vážne vedecké polemiky, a rovnako dlho budú mať o čom premýšľať. Fyzika však osamote nedokáže zodpovedať a vysvetliť mnohé otvorené otázky. Na pomoc musia prísť i ďalšie vedné disciplíny, aj duchovné.

V diskusii, ktorá bola veľmi podnetná, otvorená, s otázkami na vysokej úrovni, zaznela i táto: či je súčasná fyzika ešte stále fyzikou, keď nie je schopná si zodpovedať na niektoré otázky, ktoré si sama kladie... Prof. Krempaský upozornil, že tak ako existuje fyzika kresťanstva, môže vzniknúť, napr. aj fyzika islamu. Vzápätí dodal, že kresťanský princíp je efektívnejší ako islamský. Uviedol, že sa objavuje nový fenomén – ekofyzika, ktorá prináša aplikáciu fyziky do ekonómie. Podľa profesora chémie neexistuje – všetko štartuje z fyziky. Tak, a toto vyjadrenie vyvolalo u niektorých úsmev, iných, najmä prítomných chemikov,

aj pobúrilo. Takže ani takéto prekvapujúce pohľady nechýbajú v našom alumni klube. A práve tým je príťažlivý, zaujímavý, nekonvenčný, a pritom priateľský.

Úctu a poďakovanie prof. J. Krempaskému prejavil rektor STU prof. Ing. Vladimír Bálež, DrSc., odovzdaním Pamätnej medaily Aurela Stodolu.

Ešte treba doplniť, že sme na klubový úvod zaviedli krátke medailóny, aby sme si pripomenuli a uctili významné osobnosti, ktoré prispeli k rozvoju vedy a vzdelanosti na Slovensku i na STU. Prvú osobnosť, od narodenia ktorej uplynulo sto rokov – prof. Vladimíra Chrobáka, zakladateľa Katedry pozemného staviteľstva na Stavebnej fakulte STU, prezentoval prof. Ing. František Ohrablo, PhD.

Ružena Wagnerová

Alumni klub STU

Pozrime sa do zrkadla

„Mám veľmi blízko k STU. Hoci nie ako jej absolvent, ale na Vazovovej som chodil do gymnázia a neďaleko na skvelú fazuľovú polievku,“ zaspomínal si náš úspešný kvantový fyzik prof. RNDr. Vladimír Bužek, DrSc., z Fyzikálneho ústavu SAV na úvod stretnutia v Alumni klube STU v rámci utorkových Rozhovorov s vedou. Víta vznik alumni spoločností. Ved', napríklad, každý absolvent Harvardskej univerzity, ale i ďalších vynikajúcich vysokých škôl, je hrdý na svoju alma mater. V. Bužek bol zasa hrdý a potešilo ho ocenenie Medailou Aurela Stodolu, ktorú mu odovzdal rektor Vladimír Bálež.

Svoju prednášku nazval náš hosť provokatívne – Veda stratená a veda znovu nájdená.

Jeho milovaná vedná disciplína – kvantová fyzika, zostala tentokrát v úzadí. A to i napriek tomu, že za výsledky dosiahnuté práve v tejto oblasti získal mnohé domáce i zahraničné ocenenia. Stal sa, spoločne so svojimi kolegami, finalistom súťaže o Descartovu cenu, ktorá je najvyšším ocenením vedeckej práce v Európe. Pôsobil vo Veľkej Británii a prednášal v mnohých ďalších krajinách.

Leitmotívom prednášky i diskusie sa tak stala veda na Slovensku a vo svete. Bužek je silným propagátorom a presadzovateľom základného vý-

skumu, ktorý vedenie štátu nedostatočne podporuje. V možnostiach SR je aktívne brániť kritériá kvality vedeckej práce i kvalitných vedcov. A to by našej vede veľmi pomohlo. V tejto súvislosti považuje za ohrozený druh mysliteľov, ktorí potrebujú ochranu, pretože sa začínajú strácať.

Zdôraznil, že vysoké školy sú vlajkovými loďami spoločnosti. Ako vyzerajú vysoké školy, tak vyzerá spoločnosť. Pripomenul, že výskum na univerzitách vo svete je založený na vynikajúcich vedcoch. Na ilustráciu spomenul, že v USA by sa bez kvalitného výskumu museli univerzity živiť pestovaním sójových bôbov a sprevádzaním turistov po kaňonoch.

V diskusii sa, okrem iného, otvoril aj dlhodobý pretrvávajúci problém vzťahu vysokých škôl a SAV. Bužek ho charakterizoval ako groteskne smutný. Jeho paušálne riešenie nevidí. Univerzity by mali byť viac otvorené vedeckým pracovníkom a s akadémiou by mali vytvárať viac spoločných pracovísk. Problém, podľa jeho vyjadrenia, vôbec nie je v riadení, ale v našich hlavách. Takže: pozrime sa do zrkadla.

Ružena Wagnerová

Alumni klub STU

foto: autorka

PRIPOMENULI SME SI

Spomienka na prof. Oldricha Bendu

V júli tohto roku sme si pripomenuli desiate výročie smrti a teraz si pripomíname aj nedožitú 85. narodeninu prof. Ing. Oldricha Bendu, DrSc., akademika ČSAV a SAV, bývalého dlhoročného vedúceho Katedry teoretickej a experimentálnej elektrotechniky EF SVŠT, bývalého dekana EF SVŠT, bývalého prorektora SVŠT a bývalého podpredsedu SAV.

Za viac ako päťdesiat rokov svojho pôsobenia na STU tu zanechal nezmaateľnú stopu. V Spektre č. 2 akademického roka 2004/2005 vyšiel obsiahly článok z pera prof. Jaseneka hodnotiaci a sumarizujúci vedecké, pedagogické a spoločenské míľniky životnej cesty prof. Bendu. Nie je naším cieľom znova podrobne opakovať fakty tam uvedené. Tento príspevok chce skôr evokovať len tichú spomienku na človeka Oldricha Bendu v duchu mierne parafrázovaných slov klasika „kto si neváža minulosť, nezaslúži si budúcnosť“. Spomienku na človeka, ktorý svojou osobnosťou na svojom mieste a vo svojom čase ovplyvnil dielo na fakulte, na univerzite a na Slovenskej akadémii vied mierou výnimočnou.

Bol učiteľom, učiteľom v pravom zmysle tohto slova, ktorý „zapáľoval fakle“ namiesto toho, aby len „plnil nádoby“. Bol zakladateľom vedeckej školy aplikovaného magnetizmu na Slovensku. Bol dôstojným pokračovateľom tradície vednej disciplíny teoretickej elektrotechniky založenej na EF SVŠT prof. Kneppom a dal tejto vednej disciplíne nový rozmer. Vychoval celý rad doktorandov, doviedol svojich spolupracovníkov k habilitáciám a k profesúram. Na katedre sa stále cítil ako doma a jeho prítomnosť sme pociťovali aj my všetci ostatní. Pôsobil na katedre až do svojej smrti, vedecky, pedagogicky, odborne, ľudsky. Odišiel náhle, neočakávane a bez varovania, v čase, keď sme všetci

mali pocit, že tam bude stále... a vlastne aj stále zostal – v myšliach všetkých tých, čo sme ho poznali.

Lubomír Šumichrast

Katedra teoretickej a experimentálnej elektrotechniky FEI STU

JUBILANTI

prof. Ing. Igor Baláž, DrSc., 70-ročný

Dňa 19. decembra 2009 sa náš učiteľ, kolega a priateľ dožíva krásneho životného jubilea 70 rokov. Takmer celý svoj profesionálny život zasvätil elektrotechnike a elektronike ako vysokoškolský učiteľ na Katedre rádioelektroniky FEI STU v Bratislave. Popri pedagogickej práci sa venoval výskumnej činnosti v oblasti návrhu s realizácie TV retranslátov vo IV. a V. televíznom pásme. Na túto problematiku nadviazal v ďalšom období, keď sa venoval skúmaniu frekvenčne riadených oscilátorov s piezoelektrickými jednotkami. Počas svojho pôsobenia na katedre spolupracoval v experimentálnej práci s viacerými inštitúciami zaoberajúcimi sa riešením technických problémov z teoretickej a praktickej stránky. V spolupráci sa zameriaval predovšetkým na riešenie problematiky mikroelektronických aktívnych obvodov s nesústredenými parametrami RC. V rokoch 1977 – 1981 pôsobil ako expert v oddelení prístrojovej techniky a elektroniky Inštitútu RVHP pre štandardizáciu so sídlom v Moskve. Po návrate na materské pracovisko sa aktívne zapojil do pedagogickej a výskumnej práce. Podieľal sa najmä na riešení teoretických problémov autonómnych LC a RC obvodov. Vybudoval nové predmety, ktoré prednášal. Venoval sa výskumu v oblasti generátorov signálov s povrchovými akustickými vlnami, otázkam šumových pomerov v oscilátoroch RC so sústredenými aj nesústredenými parametrami, problematike systémov fázovej synchronizácie. Jubilant bol riešiteľom, zodpovedným riešiteľom v mnohých výskumných projektoch. Nezabúdaj ani na publikačnú činnosť. Všetky vedomosti a skúsenosti z pedagogickej a vedeckej práce v plnej miere uplatnil pri výchove mladých spolupracovníkov, pri ich usmerňovaní a povzbudzovaní v ich profesionálnom odbornom raste.

Na tomto mieste nie je možné a nie je ani cieľom, vymenovať všetky aktivity jubilanta v oblasti pedagogickej, v oblasti vedeckého výskumu, výchovy mladej generácie v elektronike. No môžeme konštatovať, že jeho život vysoko-

školského učiteľa a vedca bol a stále je plnohodnotný. Ešte aj dnes sa často na neho obraciame s prosbou o radu v mnohých otázkach, ktoré nám riešenie problémov vo výskume, ale aj v pedagogike priniesie. Vie si vždy nájsť čas na dobrú radu, usmernenie a povzbudenie pri riešení problémov. V súčasnosti je už dôchodca, emeritný profesor, stále sa živo zaujíma o dianie na katedre, fakulte. My, jeho bývalí študenti, kolegovia a priatelia mu úprimne želáme do ďalších rokov najmä veľa zdravia, šťastie a pohodu.

Zuzana Krajčušková

Katedra rádioelektroniky FEI STU

doc. Ing. Ivan Spudil, PhD., 70-ročný

Dňa 8. októbra 2009 sa náš učiteľ, kolega a priateľ dožil krásneho životného jubilea 70 rokov. Celý svoj profesionálny život zasvätil elektrotechnike a elektronike ako vysokoškolský učiteľ na Katedre rádioelektroniky FEI STU v Bratislave. Popri pedagogickej práci sa venoval výskumnej činnosti v oblasti elektroniky a biomedicínskej techniky. Svoje vedomosti a praktické skúsenosti využíval aj v servisnej činnosti v oblasti výpočtovej techniky a v technickej podpore výskumu na pracovisku SAV. Podieľal sa na riešení úloh bezpečných riadiacich systémov a senzorov pre priemyselné aplikácie, a projektov súvisiacich s technickými a programovacími prostriedkami na báze mikrokontrolérov. Vedomosti a najmä praktické skúsenosti s pochopením a často s pridaním priateľských rád ochotne odovzdával svojim mladším kolegom, doktorandom, študentom. Využíval ich aktívne aj ako zástupca vedúceho katedry pre výskum, zodpovedný riešiteľ výskumných projektov a koordinátor rôznych aplikačných projektov v už zmienených oblastiach techniky. Popri svojich technických danostiach a zručnostiach si nachádzal čas aj na svoje koníčky, rodinu. Na tomto mieste nie je možné a nie je ani cieľom vymenovať všetky aktivity jubilanta či už v oblasti profesionálnej, alebo v oblasti jeho koníčkov. No môžeme konštatovať, že jeho profesionálny aj súkromný život bol a stále je bohatý a plnohodnotný. Ešte aj dnes sa často na neho obracame s prosbou o radu, a to nielen v otázkach techniky, ale aj v otázkach ľudských, ktoré život so sebou prináša. Vie si vždy nájsť čas na dobrú radu, povzbudenie pri riešení problémov. A z vlastných skúseností môžeme tiež konštatovať, že mnohé jeho rady a postrehy život potvrdil. V súčasnosti je už dôchodca, no stále sa živo zaujíma

o dianie na katedre, fakulte. A určite má teraz viac času na svoje koníčky, rodinu. My jeho bývalí študenti, kolegovia, a priatelia mu úprimne želáme do ďalších rokov najmä veľa zdravia, šťastie a pohodu.

Zuzana Krajčušková

Katedra rádioelektroniky FEI STU

ZO ŠPORTU Športový deň zamestnancov MTF STU v Trnave

Dňa 18. 9. 2009 sa uskutočnil Športový deň zamestnancov MTF STU. Svojou prítomnosťou obohatil súťažiacich dekan MTF prof. Dr. Ing. Oliver Moravčík, ktorý odovzdával aj diplomy pre najúspešnejších zamestnancov. Do súťaží v 14 športových disciplínach sa aktívne zapojilo 91 zamestnancov našej fakulty.

Okrem súťažnej aktivity sa väčšina hráčov zapojila do merania funkčných a telesných ukazovateľov – krvný tlak, srdcová frekvencia, meranie hmotnosti a množstva podkožného tuku. Mnohí športovci si vyskúšali i masáž. K dobrej športovej úrovni a súťažnej nálade prispela

aj skvelá organizácia športového dňa. Uvoľnená a priateľská atmosféra súťažiacim vydržala až do konca súťaží.

Výsledky a viaceré fotografie si zamestnanci MTF STU mohli pozrieť na web stránke MTF STU.

Všetkým účastníkom ďakujeme za ich účasť a blahoželáme k športovým výkonom.

Elena Lukačovičová

MTF STU

ZO ŠPORTU Vzorná reprezentácia basketbalistov FEI v Taliansku

Naši basketbalisti sa 18. 11. – 22. 11. 2009 zúčastnili medzinárodného športového podujatia pre vysokoškolákov EUROMILÁNO 2009. Súťažilo sa v piatich športoch /muži aj ženy/: basketbal, volejbal, futsal, tenis a cheerleading. Tohto podujatia sa zúčastnilo asi 1 500 vysokoškolákov z rôznych univerzít z celej Európy. Zo Španielska, Francúzska, Nemecka, Anglicka, Švajčiarska, Rakúska, Portugalska, Slovinska, Chorvátska, Česka, Belgicka, Holandska, Srbska, Grécka, Ruska a Libanonu.

V turnaji v basketbale súťažilo 12 družstiev. Naše družstvo bolo dosadené do najťažšej skupiny so Srbmi /Beograd – sport SC/, Španielmi /Esade – Barcelona/, a Talianmi /CUS UNIMI Milano/.

Po únavnej 12 hodinovej ceste autobusom /prišli sme o 10.00 hod./ a o 12.30 sme nastúpili proti budúcemu víťazovi celého turnaja Beogradu. Prehrali sme 32 : 19, ale ďalší zápas proti Taliansku sme vyhrali 34 : 27. Na druhý deň sme hrali proti španielskemu družstvu /Esade-Barcelona/ a opäť sme vyhrali v pomere 24 : 16.

V skupine sme sa umiestnili na 2. mieste a postúpili sme do štvrťfinále, kde sme narazili opäť na basketbalové družstvo z bývalej Juhoslávie, na Slovincov z Ľubľany/ skončili celkove na druhom mieste – prehrali vo finále s Belehradom/ a tento zápas sme prehrali 33 : 23.

Zľava: Lubomír Ďuračka – tréner, Ján Suchý /5/, Luboš Kubus /14/, Matej Lалуha /6/, Boris Turčan /8/, prof. Ing. Daniela Ďuračková, PhD. – manager.

V podrepe: Rastislav Križan /11/, Karol Vörös /4/, Tomáš Brodziansky /15/, Milan Suchý /13/, Martin Karabáš /12/.

Celkove sme obsadili 5. miesto, čo je veľmi pekný úspech, ak zoberieme do úvahy, že sme sa takéhoto veľkého podujatia zúčastnili prvý krát.

Lubomír Ďuračka, tréner družstva FEI STU

ZO ŠPORTU Žabky na Slávii

Dňa 24. októbra 2009 sa v plavárni Pasienky zišlo 130 malých akvabeliek, aby si zmerali sily v neľahkých disciplínach synchronizovaného plávania. Oddiel synchronizovaného plávania Slávie STU totiž v tento deň zorganizoval medzinárodné preteky Žabky na Slávii pre kategórie začínajúcich akvabeliek – Žabky I., II. a III. a mladšie žiačky z Maďarska, Rakúska, Česka a Slovenska. 33 rozhodcov hodnotilo výkony a po pár hodinách bolo rozhodnuté o poradí v povinných figúrach aj v tínoch. Prvých 10 dievčat v každej kategórii dostalo darček od firmy Yves Rocher, prvých 6 dievčat v každej kategórii dostalo diplom a prvé tri v každej kategórii medailu a vecné ceny od firmy Enersys. Ďakujeme všetkým priaznivcom za podporu a pomoc pri organizácii pretekov:

Výsledky:

Žabky I.:

Szilágyi Rebeka, BHSE Hungary
Eckel Daniela, Schwimm Union Wien
Bihami Mercedes, H2O Budapest

Žabky II.:

Ivičičová Marie, Delfín Břeclav
Oetsch Jaruma, Schwimm Union Wien
Pál Anna, Synus Budapest

Žabky III.:

Horváth Lili, Synus Budapest
Šimáková Kateřina, SC PA Pardubice
Strapinová Magda, Delfín Břeclav

Mladšie žiačky:

Hajas Imelda, H2O Budapest
Pulai Noémi, Synus Budapest
Daabousová Nada, Slávia STU Bratislava

Tímy:

SC PA Pardubice
Marea Košice
Slávia STU Bratislava

Jaroslav Sandanus

Slávia STU

ODBORY Informácia o priebežnom hodnotení kolektívnej zmluvy na STU

Na rokovaní kolégia rektora STU 23. novembra 2009 predseda univerzitnej odborovej organizácie (UOO) predložil návrh kolektívnej zmluvy na rok 2010. Tým sa oficiálne začal proces kolektívneho vyjednávania. Východiskom pre kolektívne vyjednanie medzi UOO ako reprezentantom zamestnancov a vedením STU je zhodnotenie a skúsenosti s napĺňaním kolektívnej zmluvy v roku 2009, zvlášť výsledky priebežného hodnotenia kolektívnej zmluvy, ktoré v spolupráci oboch zmluvných strán prebehlo na prelome augusta a septembra. Zástupcovia zmluvných strán zhodnotili plnenie KZ za 1. polrok 2009 podľa jednotlivých bodov materiálu výboru UOO STU Príprava priebežného hodnotenia plnenia KZ, ktorý výbor UOO schválil na svojom zasadnutí 22. 6. 2009 (uvedený materiál bol uverejnený v júlovom čísle elektronického informačného občasníka UOO STU na str. 72 – 73).

Pri priebežnom hodnotení plnenia kolektívnej zmluvy bola pozitívne hodnotená skutočnosť, že vo Výročnej správe o činnosti STU za rok 2008 sa v časti Ľudské zdroje prvýkrát objavila samostatná kapitola Starostlivosť o zamestnancov. Svedčí to o pozornosti, ktorá sa tejto problematike v spolupráci UOO a vedenia STU dostáva. V snahe zlepšiť informovanosť zamestnancov o aktivitách v tejto oblasti dostávajú sa informácie na stránky periodika Spektrum, ale osvedčilo sa aj vydávanie aktuálnej kolektívnej zmluvy vo forme jeho prílohy. Je škoda, že nie všetky personálne oddelenia fakúlt využívajú túto možnosť informovať novoprijatých zamestnancov o ich možnostiach vyplývajúcich z aktuálnej kolektívnej zmluvy. Prinášame preto aspoň niektoré z bodov hodnotenia kolektívnej zmluvy, ktoré by mohli byť inšpiratívne a zvýšiť záujem pracovníkov o túto oblasť.

K zlepšeniu spolupráce medzi zástupcami zamestnancov a vedením univerzity prispelo aj informovanie zástupcov zamestnancov v zmysle § 48 ods. 8 a § 49 ods. 8 Zákonníka práce s periodicitou dohodnutou v kolektívnej zmluve (KZ), ktoré funguje bezproblémovo tam, kde sú zástupcovia zamestnancov prizývaní na zasadnutia vedenia a sú tak priamo informovaní. Tieto príklady by mali byť nasledované aj v prípade FCHPT STU a FA STU.

Priebežné hodnotenie kolektívnej zmluvy ukázalo, že nie všetky možnosti ňou dané, sú adekvátne využívané. Napríklad možnosť matiek alebo osamelých zamestnancov s deťmi do 10 rokov čerpať neplatené voľno v období školských prázdnin za účelom ďalšej starostlivosti o deti nebola v sledovanom období vôbec využitá. Oveľa viac boli využívané možnosti matiek alebo osamelých zamestnancov starajúcich sa o nezaopatrené deti do 15 rokov čerpať 1 deň plateného voľna každé 3 mesiace. Celkovo STU poskytla svojim zamestnancom za týmto účelom 224 dní dovolenky avšak nerovnomernosť využívania tejto možnosti medzi zložkami STU svedčí pravdepodobne o nedostatočnej informovanosti pracovníkov. V 1. polroku 2009 tiež žiaden mladý zamestnanec nečerpal príspevok zo SF k narodeniu dieťaťa, kúpe bytu a podobne, čo umožnilo nové znenie kolektívnej zmluvy v roku 2009. Je to možné interpretovať nielen ako nedostatočnú informovanosť mladých zamestnancov, ale aj ako dôsledok nepriaznivej vekovej štruktúry zamestnancov STU.

Rovnako nevyužitá zostala možnosť podpory bezplatného darcovstva krvi, zakotvená novo v kolektívnej zmluve v roku 2009. V 1. polroku 2009 žiadny bezplatný darca krvi nečerpal príspevok na regeneráciu.

Diferencovane, podľa jednotlivých zložiek bolo využívané ustanovenie o možnosti vyplatiť zamestnancovi odmenu aj pri životných jubileách a významných pracovných výročiach. Podľa poznatkov odborov na niektorých fakultách vedenie morálne oceňuje jubilantov, existujú však súčasti STU, kde v tejto oblasti nie je aktivita dostatočná.

Novým prvkom kolektívnej zmluvy bolo v roku 2009 otvorenie možnosti vyplatiť zamestnancovi odmenu za zastupovanie iného zamestnanca v rámci útvaru počas jeho práceneschopnosti, ošetrovania člena rodiny, prípadne inej neprítomnosti v práci. Osobitne sa to týkalo pracovníkov v robotníckych povolaniach. Možnosť vyplatenia odmeny zamestnancovi za dlhodobé zastupovanie iného zamestnanca sa využíva, otázna je však korelácia s chorobnosťou zamestnancov.

Možnosť kompenzácie straty príjmu z prostriedkov sociálneho fondu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnancov s nízkymi príjmami nevyužil v 1. polroku 2009 ani jeden zamestnanec s nízkymi príjmami. Naproti tomu rozšírená možnosť čerpania náhrady príjmu zamestnancov pri dočasnej pracovnej neschopnosti v zmysle § 8 zákona č. 462/2003 Z. z. znamenala za obdobie január – jún 2009 nárast nákladov zamestnávateľa o takmer 40 %. V 1. polroku 2009 sa čerpali príspevky zo sociálneho fondu pri práceneschopnosti dlhšej ako 3 mesiace v celkovej sume 3 676,25 €. Podľa dostupných informácií boli príspevky vo všetkých prípadoch na hornej hranici daných možností. V niektorých prípadoch však zamestnanci z dôvodu slabej informovanosti nevyužili všetky možnosti čerpania príspevku (dvakrát do roka).

Čerpanie príspevku zo SF na kúpeľnú, liečebnú a rehabilitačnú starostlivosť využili zamestnanci v 1. polroku 2009 len na 3 súčastiach (SvF, FCHPT, MTF), jeho čerpanie je zatiaľ na nízkej úrovni, je predpoklad, že do konca roka sa situácia zmení.

Výbor UOO STU v uplynulom období zmapoval možnosti využívania telovýchovných zariadení STU zamestnancami univerzity, ako aj účelové zariadenia STU, ktoré zamestnanci STU môžu využívať aj na rekreačné pobyty. Informácie boli uverejnené v občasníku Odborárske OKO, ako aj na webových stránkach UOO STU. V 1. polroku 2009 časť z týchto informácií prevzalo aj periodikum STU Spektrum. Poskytovanie telovýchovných zariadení STU zamestnancom na rekondičné cvičenia je na primeranej úrovni. Výbor UOO STU dal podnet na zvýšenie efektivity využívania účelových zariadení STU formou integrácie týchto zariadení, prípadne výmenného poskytovania zariadení iným univerzitám a inštitúciám.

Zabezpečovanie sociálnych zariadení pracovísk hygienickými potrebami sa na väčšine súčastí STU zlepšilo, naďalej však pretrvávajú problémy na FCHPT, kde sa kvôli lokalizácii stravovacieho zariadenia slúžiaceho celej STU javí potreba riešenia ako akútna. Výbor UOO STU požiadal vedenie STU, aby problému zabezpečovania sociálnych zariadení na FCHPT hygienickými potrebami venovalo zvýšenú pozornosť. Osobitnú pozornosť bude potrebné venovať skvalitneniu fungovania komisií bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP). Tieto komisie boli zriadené na všetkých zložkách STU, avšak bude potrebné ich prácu usmerniť metodickým pokynom.

Za 1. polrok 2009 bolo zamestnancom poskytnutých 199 268 obedov (vrátane gastrolístkov) s priemerným príspevkom zamestnávateľa 1,40 € (42,11Sk) = 55% ceny jedla. Okrem toho dostávali zamestnanci v zmysle KZ na každý obed príspevok 0,35 € (10,54Sk) zo sociálneho fondu (na 199 268 obedov je to spolu 69 743,80 €). Z celkového prídeldu do SF predstavuje príspevok na stravovanie 46,74 %, čo je možné považovať za primeraný podiel. Počet zamestnancov, ktorým sú poskytované gastrolístky dosiahol počet 612 pracovníkov, čo je vo vzťahu k odstraňovaným pracovníkom značne vysoký podiel (asi tretina stravujúcich sa). STU poskytuje okrem svojich pracovníkov stravu aj dôchodcom, ktorí boli ku dňu odchodu do dôchodku v pracovnoprávnom vzťahu k STU nepretržite najmenej 15 rokov. Ich počet je však medzi jednotlivými zložkami rozdielny a závisí predovšetkým od možností jednotlivých zložiek poskytnúť dôchodcom príspevok na stravovanie, ktorý musí byť vykrytý mimodotlačnými príjmami.

Opierajúc sa o ustanovenia kolektívnej zmluvy, poskytuje STU svojim pracovníkom príspevok na doplnkové dôchodkové poistenie (DDS). Podiel zamestnancov zapojených na jednotlivých súčiastiach STU do DDS sa pohybuje od 24,2 % (na FA) do 66,1 % (v ÚZ Gabčíkovo) s priemerom 44,7 %, ktorý možno v porovnaní s minuloročným údajom (46,9 %) považovať za stabilizovaný.

V 1. polroku 2009 sa zo SF čerpalo na dopravu 6 326,40 €, a to iba na fakultách. Príspevky zo SF na dopravu sa prekvapujúco nečerpajú na takých súčiastiach STU, kde by bolo možné očakávať väčší počet zamestnancov, ktorí spĺňajú podmienky uvedené v § 7 ods. 5 zákona o sociálnom fonde (napr. ÚZ ŠDAJ).

Súčasťou sociálnej politiky zamestnávateľa je aj jeho snaha o stabilizáciu pracovných miest. V prvom polroku 2009 bolo napriek kríze na STU prepustených iba 16 zamestnancov (z toho 14 v ÚZ Gabčíkovo). Týmto zamestnancom bolo vyplatené odstupné. V 1. polroku 2009 odišlo do dôchodku 21 zamestnancov STU, ktorým sa vyplatilo odchodné.

Výsledky priebežného hodnotenia kolektívnej zmluvy na rok 2009 sa stali východiskom nielen pre proces kolektívneho vyjednávania kolektívnej zmluvy na rok 2010, ale aj pre súčinnosť UOO ako zástupcu zamestnancov a vedenia STU pri skvalitňovaní a zefektívnení sociálnej politiky už v roku 2009. Hodnotenie ukázalo potrebu permanentného a otvoreného dialógu smerujúceho k spoločnému postupu. V kontexte zhoršenej ekonomickej situácie rámujúcej existenciu našej univerzity v období ekonomickej krízy bude práve spolupráca zástupcov zamestnancov a zamestnávateľa zvlášť dôležitá.

Maroš Finka, prorektor STU

Vladimír Kovár, predseda UOO STU

Predseda výboru Univerzitnej odborovej organizácie STU Ing. Vladimír Kovár, PhD., pri svojom jubilejnom 50. odbere krvi na transfúznej stanici v Ružinove v októbri 2009.

Hľadáme darcov krvi

Obraciame sa na čitateľov nášho časopisu Spektrum s prosbou o kontakty na dobrovoľných darcov krvi spomedzi zamestnancov STU.

Nie, nejdeme na nich apelovať, aby opäť išli darovať krv (to je v kompetencii Národnej transfúznej služby SR), my máme záujem vyzdvihnúť ich ľudský postoj a informovať ich o benefitoch, ktoré na STU majú.

Na záchranu života vynakladá naša spoločnosť nemalé úsilie, pričom svojim dielom k tomu prispievajú aj dobrovoľní darcovia

krvi. Ani nie tak dávno požívali darcovia krvi isté výhody (okrem čaju a pečiva pred odberom, občerstvenia v cene 60Sk po odbere a celého dňa plateného voľna v deň odberu, napríklad aj nárok na odpisy z daní, či zľavnené cestovanie). Dnes tieto výhody predstavujú čaj, kávu, malý keksík, jeden gastrolístok v cene 1,99 € pri odchode z transfúznej stanice a pracovné voľno s náhradou mzdy podľa nasledovného znenia ustanovenia Zákonníka práce (§ 138 ods. 2):

Zamestnávateľ ďalej poskytne zamestnancovi pracovné voľno s náhradou mzdy v sume jeho priemerného zárobku

- na účasť na darovaní krvi, aferéze a darovaní ďalších biologických materiálov. Pracovné voľno patrí na nevyhnutne potrebný čas, a to
 - za čas cesty k odberu a späť
 - a za čas na zotavenie po odbere,
- pokiaľ tieto skutočnosti zasahujú do pracovného času zamestnanca.

Univerzitná odborová organizácia STU a vedenie našej univerzity v snahe podporiť darcovstvo krvi u zamestnancov STU, zakotvilo po vzore iných univerzít do kolektívnej zmluvy na rok 2008 nasledovné ustanovenie (Príloha č. 1, časť III. ods. 3 písm. h):

Príspevky na sociálnu výpomoc a ostatné príspevky sa poskytujú na regeneráciu bezplatným darcom krvi, plazmy a krvných derivátov po dosiahnutí každých 5 odberov realizovaných po 1. 1. 2007; príspevok 1 500 Sk je podľa finančných možností sociálneho fondu možné poskytnúť na základe žiadosti darcu a dokladu o bezplatnom odbere do 1 roka po splnení stanovených podmienok, maximálne však 1 x v kalendárnom roku.

Pri polročnom hodnotení plnenia tejto kolektívnej zmluvy (v septembri 2008) sa konštatovalo, že v sledovanom období nebol na celej STU využívaný príspevok zo sociálneho fondu na regeneráciu bezplatným darcom krvi, plazmy a krvných derivátov. To, pravda, mohlo byť spôsobené aj tým, že išlo o novú vec a zamestnanci STU – viacnásobní darcovia nestihli ešte zareagovať.

Pri príprave kolektívnej zmluvy na rok 2009 sa v súvislosti s prechodom na novú menu prepočítali všetky príspevky zo sociálneho fondu na eurá bez výraznejšej zmeny. Jedinú výnimku predstavovala položka „darcov krvi“, kde bola výška príspevku na regeneráciu zvýšená zo 49,79 € na 70 €.

Pri polročnom hodnotení plnenia kolektívnej zmluvy na rok 2009 (v septembri 2009) bolo preto istým prekvapením konštatovanie, že v 1. polroku 2009 žiadny bezplatný darca krvi nečerpal príspevok na regeneráciu.

Prečo by darcovia mali žiadať o finančný príspevok zo sociálneho fondu, keď poskytujú svoju krv bezplatne? Nuž práve preto. Príspevok nie je za darovanie (ten nech si rieši NTS SR), príspevok je na regeneráciu. Domnievame sa, že ak počas jeden a pol roka platnosti uvedeného ustanovenia kolektívnej zmluvy darcovia krvi nežiadali o príspevok na regeneráciu, zrejme o tejto možnosti stále nevedia.

Nuž čo už, pomysleli sme si, budeme ich musieť asi informovať nejakým listom.

Tým sa však vynorila otázka, kto vlastne sú tí darcovia, ktorých máme informovať?

Mysleli sme si, že tento problém ľahko vyriešime, keď sa obrátime na NTS SR.

NTS SR však našu požiadavku odmietla s tým, že svojich darcov nemajú evidovaných podľa zamestnania.

Hm, nevadí, porovnáme dve databázy (darcovia krvi – zamestnanci STU) a zoznam darcov z STU bude na svete.

NTS SR však aj túto požiadavku odmietla z dôvodu ochrany osobných údajov darcov.

Uhm, tak to urobme tak, znel náš ďalší návrh, že zoznam darcov – zamestnancov STU bude k dispozícii len Národnej transfúznej službe SR a ona týchto darcov osloví s našou výzvou, aby sa u nás prihlásili.

Na takúto aktivitu však NTS SR nemá vyčlenené ani finančné, ani ľudské zdroje, znela odpoveď z NTS SR (treba napísať list, rozmnožiť, vložiť do obálok, rozoslať).

Nevadí, odpovedali sme, keď nemá prostriedky, zatiahneme z našich zdrojov – dodáme obálky s vloženou rozmnoženou výzvou.

Aj tak sme nepochodili, vedenie NTS SR nesúhlasilo s navrhnutým postupom, lebo

- postup je veľmi komplikovaný,
- museli by do riešenia zahrnúť tretiu stranu (informatikov – porovnávanie databáz),
- existuje riziko, že do skupiny oslovených sa nedostanú darcovia, ktorí darovali na iných pracoviskách, ako sú pracoviská NTS SR,
- právna stránka riešenia je veľmi diskutabilná.

Po takejto odpovedi NTS SR sa zdá, že nám nezostalo nič iné, len osloviť touto cestou čitateľov periodika STU Spektrum, aby „nažalovali“ na seba, či svojich kolegov a prihlásili sa (ich) na adrese:

Mária Bachratá, FEI STU
tajomníčka výboru UOO STU
tel.: +421 2 60 291 220
e-mail: maria.bachrata@stuba.sk

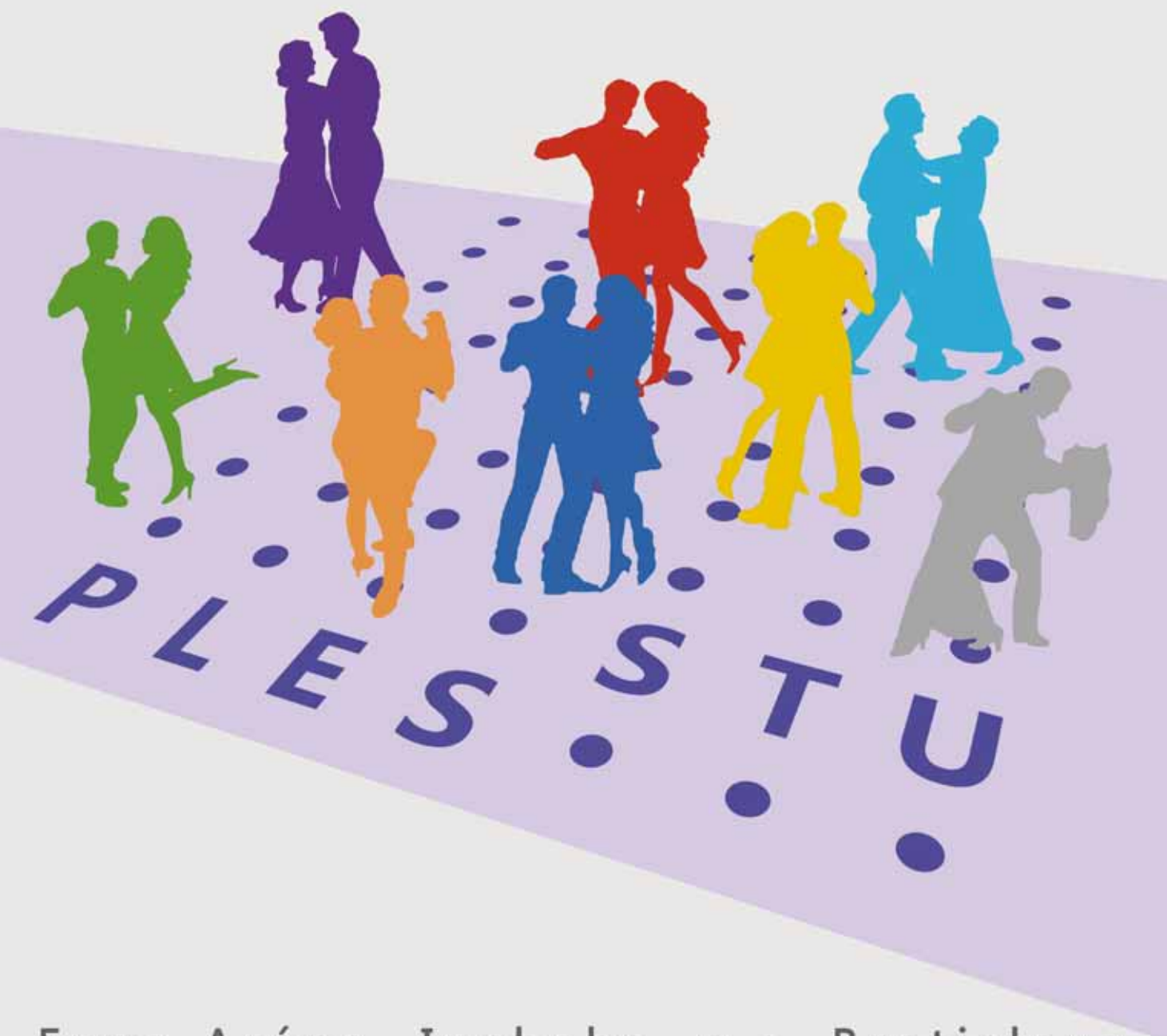
Ďakujeme.

Poznámka na záver:

Ak sa zamestnanec STU dostane k informáciám o tom, že zdravotnícke zariadenie Humanplasma v neďalekom rakúskom Hainburgu zaplatí okrem iného za jeden odber 20 eur (krvnú plazmu môže zdravý človek darovať trikrát za dva týždne), za každých desať odberov ďalších 10 eur navyše, a ak darca privedie so sebou ďalšieho darcu, získa ešte ďalších 30 eur, tak sa mu môže vytvoriť nie práve najlichotivejší obraz o postoji našej spoločnosti k darcom krvi (Humanplasma môže denne vykonať 280 odberov, 95 % evidovaných darcov tvoria Slováci, väčšinou tam pracuje slovenský personál).

Vladimír Kovár
predseda UOO STU

REKTOR
Slovenskej technickej univerzity
v Bratislave
ALUMNI KLUB STU
priemyselné zväzy a združenia
si Vás dovoľujú pozvať
na
4. reprezentačný ples STU

Expo Aréna, Incheba, a.s. Bratislava
15. január 2010

Kontakty, informácie: tel.: 02/ 5249 7196
fax: 02/5729 4333, mobil : 0918/669 152
e-mail: alumni@stuba.sk, rector@stuba.sk